

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

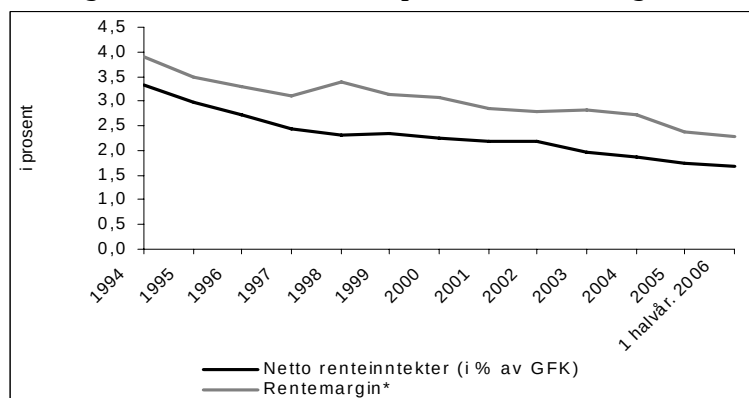
1. halvår 2006

Foreløpige tall

1. Hovedinntrykk	2
2. Makroøkonomisk bakgrunn.....	4
3. Strukturen i finansmarkedet	6
4. Banker	10
5. Finansieringsforetak	17
6. Livsforsikringsselskaper.....	23
7. Pensjonskasser	29
8. Skadeforsikringsselskaper	31

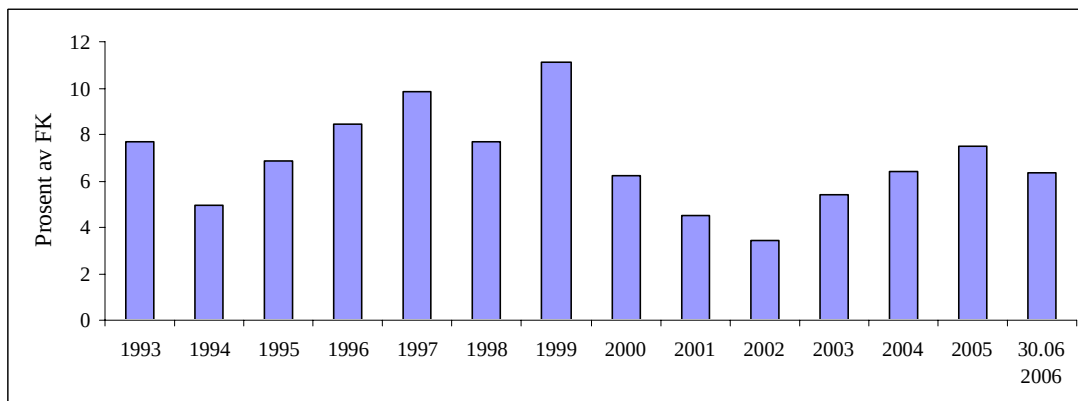
VEDLEGG: TABELLER

Utvikling i netto renteinntekter i prosent av GFK og rentemarginer

* pr. 31.03.2006

Utvikling i livsforsikringsselskapenes bufferkapital

1. HOVEDINTRYKK

I første halvår viste aksjemarkedene en positiv utvikling frem til midten av mai, med en kraftig korreksjon i juni. Dette førte til at Morgan Stanleys verdensindeks økte med kun 1,8 prosent i første halvår. Oslo Børs hadde en oppgang på om lag 30 prosent frem til mai, for så å falle betydelig. Dette førte til at den total økningen for Oslo Børs ble 13,2 prosent fra utgangen av året frem til utgangen av juni. Hittil i tredje kvartal har Oslo Børs falt med 0,5 prosent, mens verdensindeksen har vært tilnærmet uendret. Til tross for noe økning i de lange norske rentene i første halvår, var rentenivået fortsatt nokså lavt ved utgangen av juni, 4,4 prosent. Tyske og amerikanske renter var 4,1 og 5,1 prosent på samme tidspunkt. Norges Bank økte i juni styringsrenten med 0,25 prosent til 2,75 prosent. 12-måneders vekst i innenlands kreditt til publikum var 14,4 prosent ved utgangen av juni. Veksttakten har økt fra 13,7 prosent ved utgangen av mai, og 13,5 prosent ved utgangen av 2005. Spesielt har kreditt til foretakene økt betydelig, med en vekst i utlån på 19,4 prosent siste år. Det var fortsatt høy gjeldsvekst til husholdninger med en årsvekst på 12,9 prosent. Oppgangen i boligmarkedet fortsetter, og prisene på bolig steg med 15,8 prosent siste 12-måneder frem til juli 2006.

Bankene oppnådde et resultat før skatt på 12,8 mrd. kroner i første halvår 2006, en økning på 1,1 mrd. kroner sammenlignet med første halvår i 2005. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) utgjorde resultatet 1,24 prosent. Egenkapitalavkastningen (etter skatt) var 15,8 prosent, 0,5 prosentpoeng svakere enn i samme periode i fjor. Netto renteinntektene fortsatte å falle og utgjorde 1,67 prosent av GFK, 0,15 prosentpoeng reduksjon sammenlignet med første halvår i fjor. Nedgang i kostnadene bidro til likevel til at resultat før tap falt med kun 0,04 prosentpoeng i forhold til GFK. Tilbakeføringer av tap på utlån førte til at bankene samlet hadde netto inntektsføring av tap på 719 mill. kroner i første halvår 2006.

Samlet hadde norske banker en 12-måneders vekst i utlån til kunder på 16,4 prosent ved utgangen av juni. Utlån til lønnstakere økte med 14,0 prosent, mens vekst i utlån til innenlandske næringslivskunder var på hele 20,8 prosent. Misligholdte engasjementer falt med 23 prosent siste år, og utgjorde 0,7 prosent av brutto utlån. Nivået på misligholdte engasjementer er dermed svært lavt, og lavest i de største bankene. Innskudd fra kunder økte med hele 16,6 prosent sammenlignet med ett år tilbake, som førte til uendret innskuddsfinansiering av utlån. Spesielt den sterke veksten i utlån til næringslivskunder bidro til reduksjon i kjernekapitaldekningen, som var 8,9 prosent ved utgangen av første halvår. Dette var en nedgang på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av første halvår i fjor. Kapitaldekningen falt med 0,2 prosentpoeng i samme periode til 11,4 prosent.

Finansieringsselskapene hadde et resultat før skatt på 708 mill. kroner, som utgjorde 1,85 prosent av GFK. Tross nedgangen i netto renteinntekter bidro økning i netto provisjonsinntekter og lavere tap til at resultatet økte med 0,04 prosentpoeng i forhold til forvaltningskapitalen. Utlån til kunder økte med 22,6 prosent siste år. For selskaper som i hovedsak driver med forbruksfinansiering var utlånsveksten noe lavere, 14,7 prosent. Kjernekapitaldekningen var 9,9 prosent ved utgangen av første halvår 2006.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift var 647 mill. kroner i første halvår 2006, 146 mill. kroner høyere enn i første halvår 2005. I forhold til GFK ble resultatet bedret med 0,03 prosentpoeng til 0,32 prosent. Utlån til kunder økte med 18,6 prosent siste 12 måneder. Korrigert for porteføljeoverføringer var veksten 13,0 prosent. Kjernekapitaldekningen var 9,7 prosent.

For *livsforsikringsselskapene* ble verdijustert kapitalavkastning 4,5 prosent i første halvår 2006, mot 6,7 prosent i første halvår 2005. Svakere utvikling i både norske og internasjonale verdipapirmarkeder sammenlignet med tilsvarende periode i fjor bidro til svakere kapitalavkastning. Resultat før tildeling til kunder og skatt var 9,2 mrd. kroner, 2,8 mrd. kroner høyere enn i første halvår 2005. Selskapene har inntektsført 5,2 mrd. kroner fra kursreguleringsfondet i første halvår 2006 slik at verdijustert resultat ble 3,9 mrd. kroner. I første

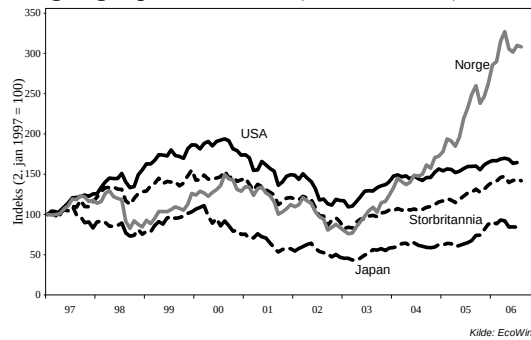
halvår 2005 førte selskapene 2,4 mrd. kroner til kursreguleringsfondet som ga et verdijustert resultat på 8,7 mrd. kroner.

Sammenlignet med utgangen av 2005 har bufferkapitalen blitt redusert med 5,3 mrd. kroner til 37,7 mrd. kroner. Målt i forhold til forvaltningskapitalen utgjorde bufferkapitalen 6,3 prosent, 1,2 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av året. Aksjeandelen i balansen har økt med om lag ett prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2005, og utgjorde 20,8 prosent. To tredjedeler av aksjebeholdningen er fortsatt plassert i utenlandske aksjer. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 28,5 prosent, mens beholdningen av obligasjoner "hold til forfall" utgjorde 30,8 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av andre kvartal 2006. Noe høyere renter i markedet for lange obligasjoner har ført til at selskapene igjen har økt beholdningen av slike obligasjoner.

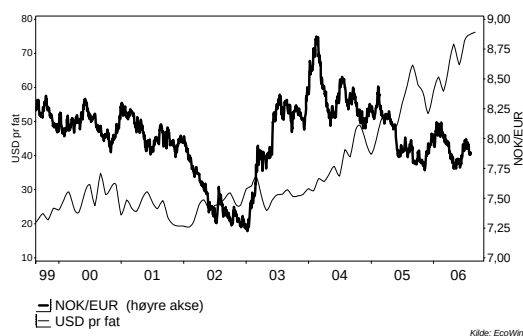
Pensjonskassene hadde samlet en verdijustert avkastning på 5,6 prosent. Avkastningen var 6,0 prosent i de private pensjonskassene og 4,4 prosent i de kommunale pensjonskassene. Private pensjonskasser har både en relativt høyere aksjeeksponering i balansen og større andel norske aksjer i porteføljen enn de kommunale pensjonskassene og livsforsikringsselskapene. Dette har bidratt til at den verdijustert avkastning for de private pensjonskassene lå på et høyere nivå enn livsforsikringsselskapene. Samlet for pensjonskassene var bufferkapitalen 13,3 mrd. kroner ved utgangen av andre kvartal 2006, som utgjorde 12,6 prosent av forvaltningskapitalen. Premiefond utgjorde 7,3 prosent av forvaltningskapitalen på samme tidspunkt.

Resultat av ordinær drift i *skadeforsikringsselskapene* i utvalget (42 selskaper) var 2 mrd. kroner i første halvår 2006 mot 4,2 mrd. kroner i første halvår 2005. Både lavere finansinntekter og nedgang i teknisk resultat har bidratt til svakere resultat. Combined ratio har økt fra 87,5 prosent i første halvår i fjor til 94,6 prosent i første halvår 2006. Økningen skyldes sterk vekst i både erstatningskostnader og driftskostnader sammen med svak vekst i premieinntekter. Den lave premieveksten må sees i sammenheng med gode resultater i tidligere år og tiltakende konkurranse mellom selskapene. De tre største skadeforsikringskonsernene hadde et resultat av ordinær virksomhet på 1,5 mrd. kroner, 1,7 mrd. kroner svakere enn i samme periode i fjor. Svakere teknisk resultat og lavere finansinntekter forklarer også nedgangen i resultat for disse selskapene. Betydelig vekst i erstatningskostnader og driftskostnader sammen med stabile premieinntekter ga en økning i combined ratio på 7,5 prosentpoeng til 96,1 prosent.

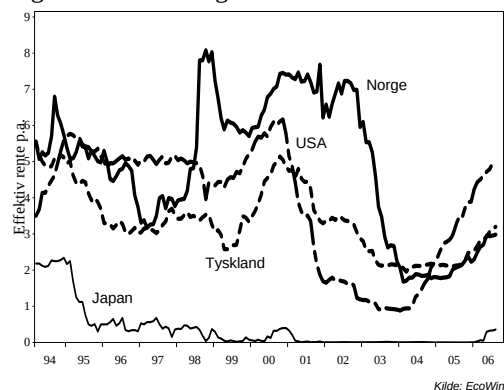
Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

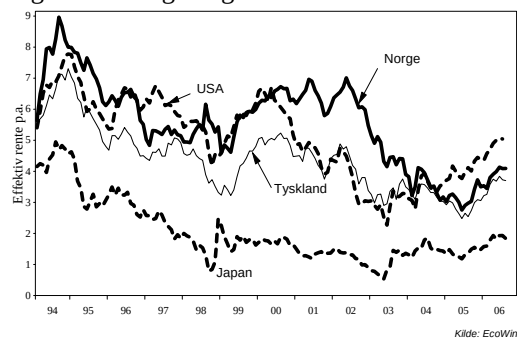
Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

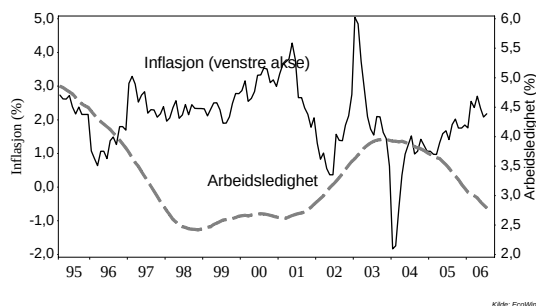
Aksjemarkedene viste en positiv utvikling gjennom første kvartal og frem til mai. Særlig gjaldt dette for de nordiske markedene. Tegn til bedre utsikter i Europa og Japan førte til løft også i disse markedene, mens aksjekursene i USA var noe tynget av høye energipriser og renteøkninger. Økt inflasjonsfrykt førte til at aksjemarkedene fikk en betydelig korreksjon i mai, og veksten ble derved svekket. For første halvår sett under ett økte MS Verdensindeksen kun 1,8 prosent. Oslo Børs hadde en oppgang på nær 30 prosent frem til mai, da kursene fulgte nedgangen i de internasjonale markedene. Gjennom sommeren har Verdensindeksen vist flat utvikling, mens det norske markedet har fluktuert betydelig. I første halvår økte verdien av norske aksjer med 13,2 prosent, mens fra utgangen av juni til 11. august har Oslo Børs hatt en svak nedgang på 0,5 prosent.

Etter noe nedgang i mai har oljeprisen steget til rekordhøye 78 dollar pr. fat i august. Fortsatt stramt tilbud og stor etterspørsel kombinert med begivenhetene i Iran og krigen i Midt-Østen, ligger bak utviklingen. Kronekursen påvirkes ofte av utviklingen i oljeprisen, og handelsveid styrket kronekursen seg med rundt 2 prosent i første halvår. Det er først og fremst mot dollar at kronen styrket seg i perioden, en oppgang på nær 8 prosent, mens den holdt seg relativt stabil mot euro. Per 11. august har kronen svekket seg noe mot begge hovedvalutaene i forhold til utgangen av juni.

Veksten i internasjonal økonomi er fortsatt god. Det er imidlertid tegn til oppbremsing i USA, som har vært vekstlokomotivet de siste årene, og i andre kvartal var BNP-veksten 2,5 prosent. Aktiviteten i boligmarkedet har vært en viktig drivkraft i amerikansk økonomi, men ser nå ut til å avta. Renteøkninger bidrar sammen med svært høye energipriser også til lavere vekst. Kina vokser fortsatt kraftig. BNP økte med over 11 prosent i andre kvartal. Veksten er investeringsdrevet, mens forbruket henger noe etter. I Japan har lysere utsikter ført til at nullrentepolitikken er forlatt. Også i EU har aktiviteten tatt seg opp, og inflasjonen øker.

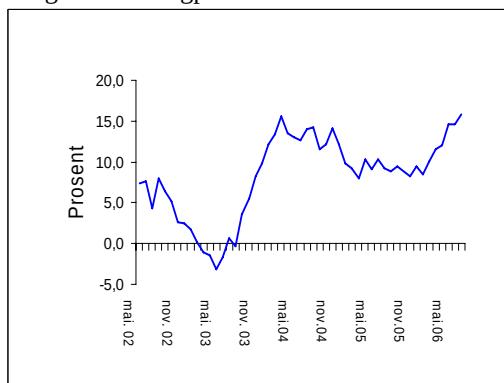
ECB har derfor hevet styringsrenten tre ganger i år, til 3 prosent, mens sentralbanken i Storbritannia økte renten til 4,75 prosent i august. Etter å ha hevet renten sytten ganger siden sommeren 2004, valgte den amerikanske sentralbanken på sitt augustmøte å la renten bli værende på 5,25 prosent. Norges Bank økte renten til 2,75 prosent i juni. Oppgang i inflasjon og styringsrenter har bidratt til at lange renter fortsatte å øke i andre kvartal. Den 10-årige obligasjonsrenten i USA og Tyskland var ved utgangen av juni på henholdsvis 5,1 og 4,1 prosent, som tilsvarer en økning i begge på 0,8 prosentpoeng fra årsskiftet. Den norske renten økte tilsvarende i perioden, til 4,4 prosent. I sommer har de lange rentene gått svakt ned igjen.

Figur 2.5: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

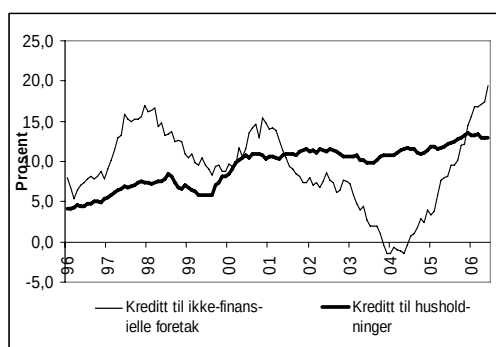
Det er fortsatt sterk vekst i norsk økonomi. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at BNP for Fastlands-Norge økte med 0,6 prosent fra 4. kvartal 2005 til 1. kvartal 2006, noe lavere enn i kvartalet før. Varehandel og bygg og anlegg var viktige bidragsyttere til veksten. Både offentlig og privat konsum tiltok i forhold til 4. kvartal 2005. Utvinningsnæringene har snudd en kraftig negativ vekst i siste kvartal 2005 til positiv vekst for 1. kvartal 2006, og SSBs anslag for investeringer i olje- og gassvirksomhet for 2006 er rekordhøye. Konjunkturbarometeret for 2. kvartal 2006 melder om høy aktivitet i norsk industri. Produksjonsvolum og sysselsetting fortsetter å øke og gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse beregnes til 83 prosent, et høyt nivå historisk sett. Deler av industrien står imidlertid foran utfordringer knyttet til kapasitetsvansker og knapphet på kvalifisert arbeidskraft.

Figur 2.6: Boligpriser: 12-månedersvekst

Kilde: NEF, EFF, ECON og Finn.no

Figur 2.7: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

Det er for tiden høyt press i arbeidsmarkedet med avtagende ledighetsrate. Ved utgangen av juli var den registrerte arbeidsledigheten fra Aetat på 2,8 prosent, den laveste siden utgangen av 2001. Sammenlignet med juli i fjor er det nedgang i ledigheten for alle aldersgrupper, og nedgangen er størst innenfor ingeniør- og IKT fag, industriarbeid og bygg- og anleggsarbeid. Tall fra Aetat viser også at antall utlyste ledige stillinger har økt med 45 prosent i forhold til samme tid året før. Målt ved AKU har arbeidsledigheten sesongjustert blitt redusert fra 3,7 prosent i første kvartal til 3,5 prosent i andre kvartal 2006.

Konsumprisindeksen (KPI) gikk ned med 0,3 prosent fra juni til juli 2006. Sesongmessig fall i priser på klær og sko bidro sterkt til denne nedgangen. Prisene på elektrisitet falt også i samme periode. Tolv månedersveksten for KPI i juli var på 2,2 prosent. Tilsvarende vekst for konsumprisindeksen justert for avgifter og uten energivarer (KPI-JAE) var på 0,6 prosent.

Tall fra Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF) for juli viser at boligprisene gikk ned med 0,2 prosent. Justert for sesongvariasjoner steg imidlertid prisene med 1,6 prosent. Sammenlignet med juli i 2005 er veksten 15,8 prosent. Korrigert for inflasjon viser tall fra NEF at boligprisene er 188 prosent høyere enn forrige bunnår (1992) og 64 prosent høyere enn forrige toppår (1987).

Tolv månedersveksten for innenlandsk kreditt (K2) steg fra 13,7 prosent ved utgangen av mai til 14,4 prosent til utgangen av juni 2006. Kredittveksten til husholdningene holder seg høy og var i juni 12,9 prosent på 12-måneders basis. Tilsvarende vekst for ikke-finansielle foretak økte fra 17,4 til 19,4 prosent. Tolv månedersveksten i samlet kreditt (K3) var 11,3 prosent ved utgangen av april 2006.

3. STRUKTUREN I DET NORSKE FINANSMARKEDET

Nedenfor omtales kort de viktigste strukturendringene i det norske finansmarkedet i 1. halvår 2006.

Bank:

Sparebanken Hedmark fikk i juli konsesjon fra Kredittilsynet til kjøp av 12 prosent av aksjene i Sparebank1-gruppen. Banken kjøpte hoveddelen av Foreningssparbankens eierandel i gruppen. Den resterende eierandelen ble overtatt av de øvrige store eierbankene i Sparebank 1 Gruppen. Sparebankene Volda Ørsta og Kvinnherad gikk inn Sparebank 1 Gruppen i juni 2006. Tjeldsund Sparebank og Ofoten Sparebank har søkt om godkjenning til å fusjonere. Saken er til behandling i Finansdepartementet. Ya Bank startet sin virksomhet i juni 2006. Verran Sparebank og Grong Sparebank har søkt om konsesjon til å fusjonere. Saken er til behandling i Kredittilsynet.

Finansieringsforetak:

Sparebank 1 Boligkreditt startet virksomhet i juni 2006.

Skadeforsikring:

Storebrand har meldt at de vil starte ny skadeforsikringsvirksomhet innen utgangen av 2006. Vesta Skadeforsikring søkte i mai om konsesjon til omdanning til filial. Saken er til behandling i Finansdepartementet.

Tabell 3.1 viser strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 1. halvår 2006. De store finansgruppene utgjør en betydelig andel av finansmarkedet, men andelen er særlig høy innen bank og livsforsikring. Også utenlandske aktører utgjør en vesentlig andel av det norske finansmarkedet. I bankmarkedet hadde utenlandsk eide datterselskaper og filialer en markedsandel på til sammen 32 prosent målt i forvaltningskapital, mens den for finansieringsselskapene og i skadeforsikring var hhv. 66 (målt i forvaltningskapital) og 40 prosent (målt i brutto premieinntekter). Andelen utenlandsk eide kredittforetak falt etter at Fokus Kreditt ble fusjonert med Fokus Bank.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 30.06.2006

	Bank	Finansierings- selskap	Kredittforetak	Livsforsikring	Skadeforsikring
	% av FK	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Finansgrupper	70,5	33,0	13,9	68,3	9,1
Øvrige selskaper	29,5	67,0	86,1	31,7	90,9
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsk eide filialer i Norge	11,8	30,1	1,6	0,8	25,1
herav utenlandsk eide datterselskaper	20,2	35,9	11,0	6,2	15,1

Nærmere om finansgruppene i Norge

Begrepet finansgrupper benyttes hvor virksomheter som er knyttet til konsernene, utover det som konsolideres inn i konsernregnskapene, er inkludert. Dette gjelder bl.a. eierskap, som i Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen. Nordea er tatt inn i tabellene som en stor nordisk finansgruppe med betydelig markedsandel i Norge innen både bank og forsikring. Bank, verdipapirfond og livsforsikring utgjør hovedvirksomhetene i de største finanskonsernene, mens skadeforsikring i større grad er skilt ut i selvstendige selskaper.

De store finansgruppene hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 en samlet forvaltningskapital på 2 464 mrd. kroner. Dette utgjorde 60,4 prosent av den totale finansielle sektor¹. I tillegg til

¹ Dette er summen av forvaltningskapital i banker, finansieringsforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, livsforsikring og skadeforsikring

finansieringsforetakene som inngår i konsernene, hadde DnB NOR og Nordea ved utgangen av 1. halvår eierandeler i Eksportfinans (og datterselskapet Kommunekreditt) på hhv. 40 og 23 prosent.

Tabell 3.2 viser markedsandeler for de store finansgruppene innenfor ulike bransjer. Gruppene har høyest markedsandel innen bank, livsforsikring og verdipapirfond med hhv. 71, 68 og 60 prosent. DnB NOR er den klart største aktøren i flere bransjer. Utenlandsk eide selskaper, hovedsakelig If og Vesta, utgjør en stor del av det norske skadeforsikringsmarkedet og de store norske finansgruppene har her mindre markedsandeler. Strukturen i de enkelte bransjene kommenteres nærmere nedenfor.

Tabell 3.2 Markedsandel for finansgrupper i Norge pr. 30.06.2006 - fordelt på bransjer

I prosent av FK	Bank	Finanserings-selskap	Kreditt-foretak	Verdipapir-fond	Livs-forsikring	Skade-forsikring	Sum gruppe*
DnB NOR**	38,9	20,8	7,4	28,3	33,5	0,0	32,3
Nordea	12,8	6,8	4,6	8,4	5,8	0,0	10,0
Sparebank1/Samarb. spareb.	12,3	5,3	0,6	11,6	3,2	5,1	9,2
Storebrand	1,3	0,0	0,0	10,3	25,8	0,4	5,5
Terra-gruppen	5,3	0,0	1,2	1,4	0,0	0,8	3,4
Sum finansgrupper	70,5	33,0	13,9	60,0	68,3	6,2	60,4
Total marked***	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Sum gruppe er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernenes egne konsernregnskap.

**Inkl. Nordlandsbanken

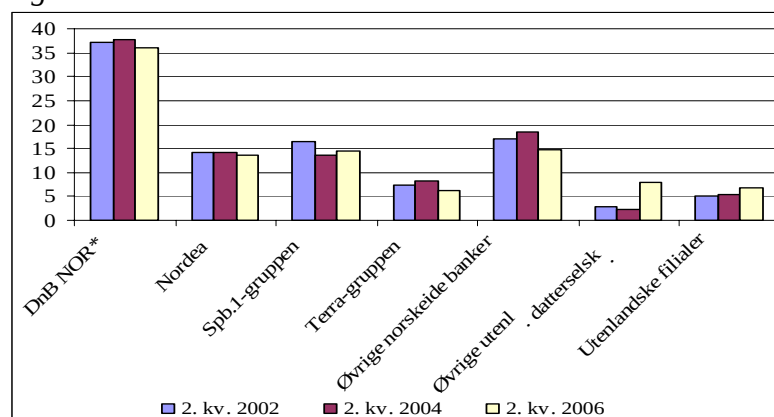
***I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

Enkeltbransjer – struktur

Banker

DnB NOR Bank har en betydelig markedsandel i det norske bankmarkedet med 37 prosent målt i brutto utlån til kunder. Nest største bank, Nordea Bank Norge, hadde en markedsandel på 13,7 prosent ved utgangen av 1. halvår mens sparebank-alliansene Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen hadde en markedsandel på hhv. 14,5 og 6,2 prosent målt i brutto utlån til kunder. Sparebank1-gruppen økte markedsandelen noe som følge av at Sparebanken Hedmark kom inn i gruppen. Utenlandsk eide banker har hatt en betydelig utlånsvekst de siste par årene og hadde ved utgangen av 2. kvartal 2006 en markedsandel på 29 prosent av utlånsmarkedet, hvorav de utenlandske filialene utgjorde nær 7 prosent. Markedsandelen til utenlandsk eide datterselskaper har både økt som følge av utenlandske oppkjøp av norske banker de siste par årene og ved at også tidligere utenlandsk eide banker har hatt en svært høy utlånsvekst.

Figur 3.1 Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder i banksektoren

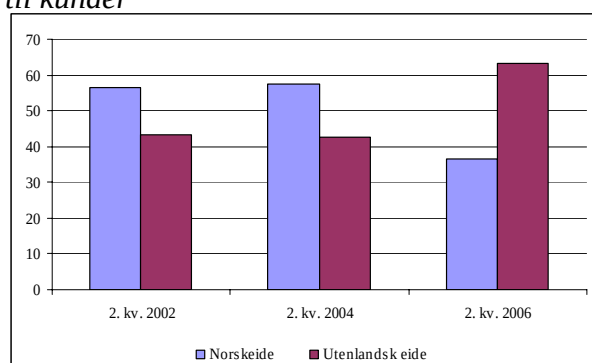

*DnB og Gjensidige NOR aggregert i 2. kv. 2002

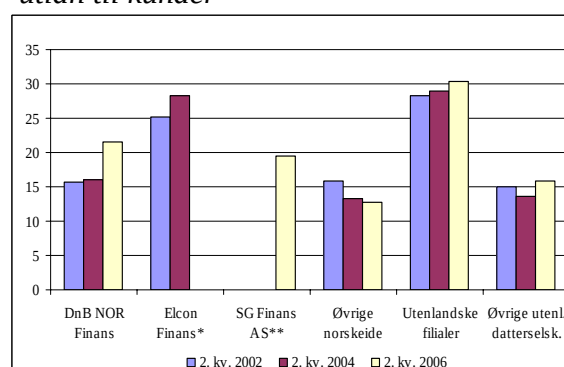
Finansieringsselskaper

SG Finans AS ble i 2005 skilt ut av Elcon Finans og solgt til et datterselskap i Société General-konsernet. Selskapet startet som egen virksomhet i 2. kvartal 2005 og hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 en markedsandel på 19 prosent. Elcon Finans opphørte som finansieringsselskap etter fusjonen med Bankia Bank i desember 2005. Selskapet fortsetter virksomheten som bank. Utenlandsandelen blant finansieringsselskapene er svært høy og de utenlandske selskapene utgjorde 66 prosent av utlånsmarkedet ved utgangen av 1. halvår. DnB NOR Finans var ved utgangen av 1. halvår 2006 det største finansieringsselskapet med en markedsandel på 21 prosent.

Figur 3.2 Markedsandel for utenlandsk eide finansieringsselskaper målt i brutto utlån til kunder

Figur 3.3 Markedsandeler for grupper av finansieringsselskaper i prosent av brutto utlån til kunder

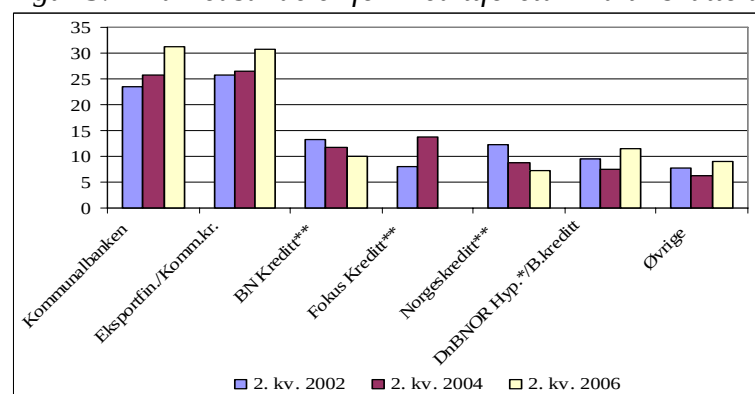
*Elcon Finans fusjonerte med Bankia Bank i 2005 og er ikke lenger et finansieringsselskap

**Utenlandsk eid datterselskap

Kredittforetak

Det er totalt 15 kredittforetak i det norske finansmarkedet (inkludert nystartede Sparebank 1 Boligkreditt). Disse hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 utlån til kunder på til sammen 257 mrd. kroner. Kommunalbanken og Eksportfinans/Kommunekreditt (som eies av Eksportfinans) har høyest markedsandel med hhv. 32 og 31 prosent målt i brutto utlån til kunder. Fokus Kreditt fusjonerte med Fokus Bank i desember og kredittforetakets virksomhet blir innlemmet i bankens øvrige virksomhet. Det siste året har flere boligkredittforetak blitt etablert. DnB NOR Boligkreditt og Terra Boligkreditt ble etablert i 2005, mens Sparebank1 Boligkreditt startet virksomhet i juni 2006.

Figur 3.4 Markedsandeler for kredittforetak målt i brutto utlån til kunder

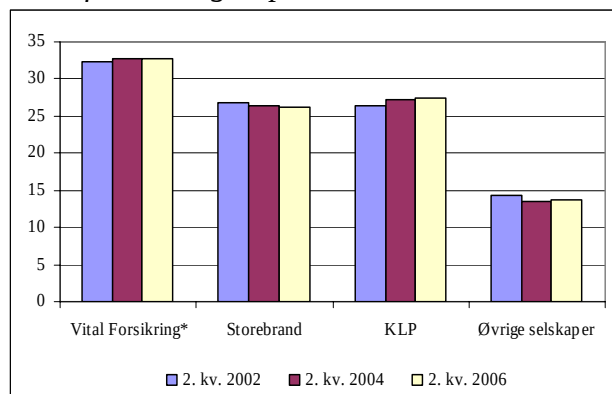
*Tidligere Sparebankenes Kreditselskap (eid av Gjensidige NOR)

**Utenlandsk eide datterselskaper

Livsforsikring

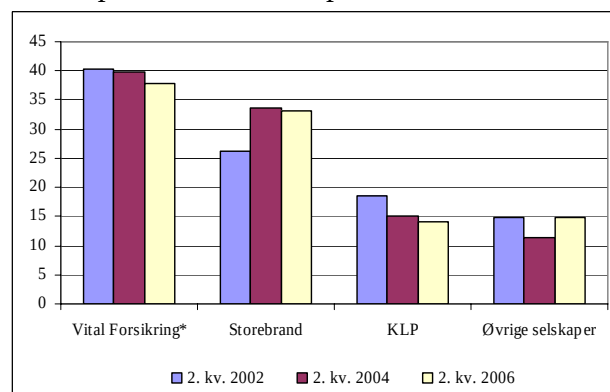
Det er syv tradisjonelle livsforsikringsselskaper i det norske markedet, hvorav de tre største, Vital, Storebrand og KLP, utgjør 86,4 prosent av samlet forvaltningskapital. Nordea Liv er det eneste utenlandsk eide livselskapet og hadde en markedsandel på 6 prosent målt i forvaltningskapital. Markedsandel målt i brutto premieinntekter viser større forskjeller mellom de tre største, både når det gjelder nivå og endringer de siste årene.

Figur 3.5 Markedsandel livsforsikring målt i forvaltningskapital

*Vital og Gjensidige NOR er lagt sammen i 2. kv. 2002

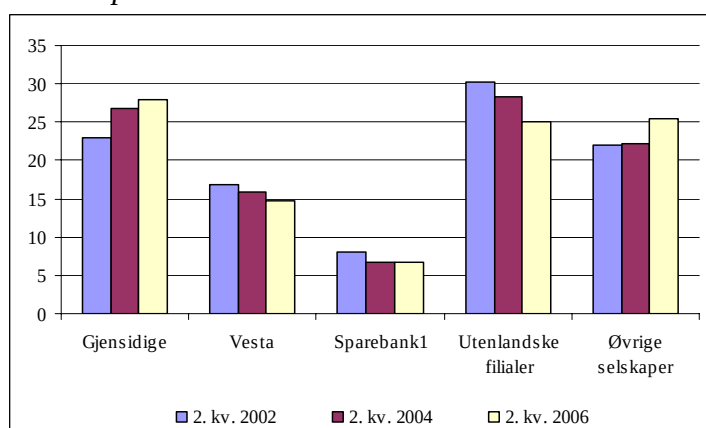
Figur 3.6 Markedsandel i livsforsikring målt i prosent av brutto premieinntekter

Skadeforsikring

Det norske skadeforsikringsmarkedet består av over 50 små og store selskaper. De fire største aktørene, Gjensidige Forsikring, If, Vesta Skadeforsikring og Sparebank 1 Skadeforsikring hadde en samlet markedsandel ved utgangen av 2. kvartal på 72 prosent. Gjensidige Forsikring er det største skadeselskapet i Norge med en markedsandel på 28 prosent målt i brutto premieinntekter. Til sammen utgjorde utenlandsk eide filialer og datterselskaper 40 prosent av det norske skademarkedet. Den utenlandske filialen If hadde en markedsandel på 22 prosent.

Figur 3.7 Markedsandeler skadeforsikring målt i brutto premieinntekter

4. BANKER

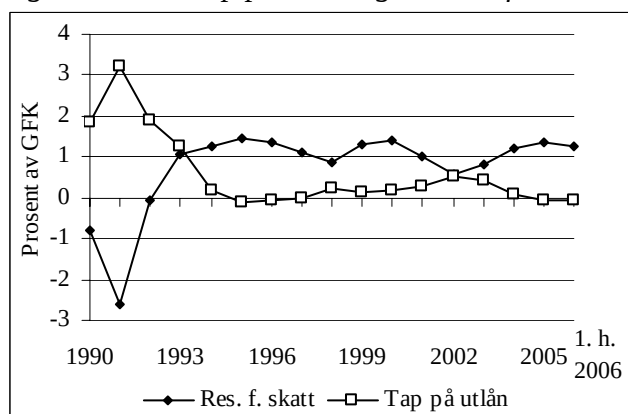
- Nettorenten under press som følge av lavere marginer
- ... men sterk volumvekst bidrar til inntektsøkning
- Konjunktursituasjonen gir svært gunstig tapsutvikling

Kapittelet baserer seg på foreløpige tall og gjelder morbank, inkludert utenlandsk eide datterbanker. Utenlandske bankers filialer i Norge er kommentert særskilt. Vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er prosentsatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

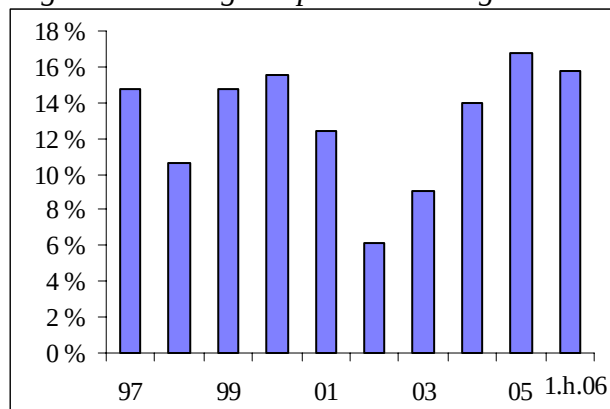
Resultat

Bankenes samlede resultat i første halvår i år var noe lavere enn året før, i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, men fremdeles på et høyt nivå. Hovedårsaken til det gode resultatet var netto tilbakeføring av tap på utlån, samtidig som kostnadsnivået utviklet seg positivt. Presset på bankenes rentemarginer fortsatte, og førte til kun en moderat økning i netto renteinntekter på tross av en svært høy volumvekst.

Figur 4.1 Tap på utlån og resultat før skatt

Figur 4.2 Egenkapitalavkastning

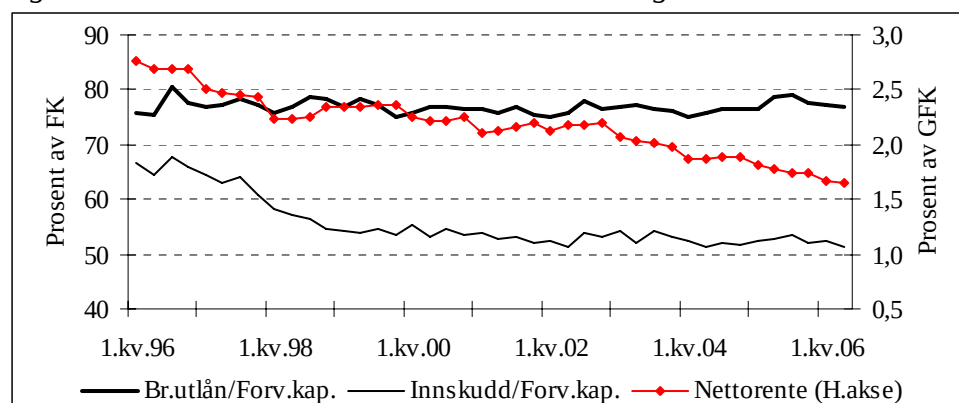
Bankenes totale *netto renteinntekter* var 6 prosent høyere enn i samme periode i 2005. I forhold til GFK innebar dette derimot en betydelig nedgang, fra 1,82 til 1,67 prosent. Driftsinntekter utover nettorenten (ekskl. kursgevinster) var 18 prosent høyere enn året før. Bankene har de siste årene vist en betydelig økning i inntekter fra salg av andre produkter enn utlån og innskudd. Netto provisjonsinntekter var 14 prosent høyere enn ett år tidligere. Også utbytte fra eierandeler i konsern-/tilknyttede selskaper var markert høyere enn i fjor, opp 23 prosent. Kursgevinstene på verdipapirer og valuta var noe lavere enn i 2005 som følge av samlede netto kurstap både på aksjer og rentepapirer, mens valuta og finansielle derivater ga høyere gevinster enn året før.

Tabell 4.1 Resultat for samtlige norske banker

	1.halvår 06		1.halvår 05		2005	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	17 238	1,67	16 317	1,82	32 295	1,76
Andre inntekter	8 316	0,80	7 381	0,82	17 338	0,94
herav kursgevinster	1 669	0,16	1 732	0,19	4 046	0,22
Andre kostnader	13 507	1,30	12 906	1,44	26 226	1,43
herav lønn og admin.kost.	10 807	1,04	10 391	1,16	21 181	1,15
Driftsres. før tap	12 047	1,16	10 792	1,20	23 407	1,27
Bokførte tap	-719	-0,07	-572	-0,06	-1 218	-0,07
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	58	0,01	367	0,04	620	0,03
Resultat av ord.drift f.skatt	12 824	1,24	11 731	1,31	25 245	1,37
Skatt på res. av ord. drift	3 174	0,31	3 003	0,33	6 488	0,35
Resultat av ord drift e.skatt	9 650	0,93	8 728	0,97	18 757	1,02
Egenkapitalavkastning	15,8 %		16,3 %		16,8 %	

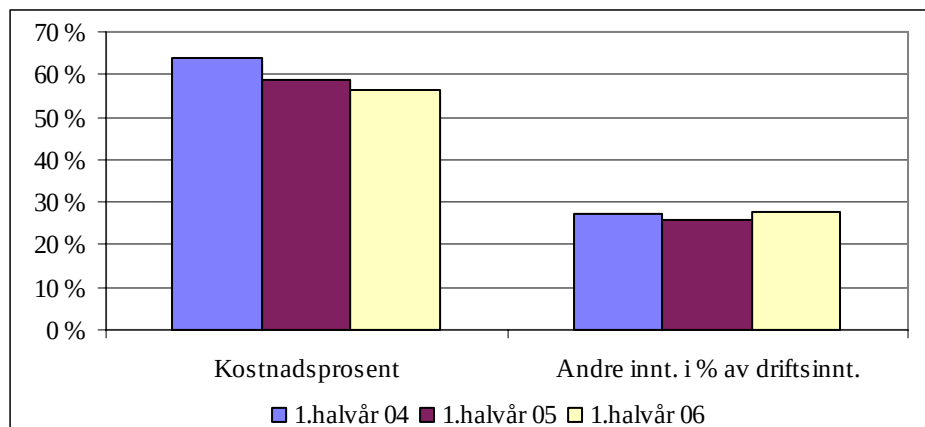
I figur 4.3 vises utviklingen siden 1996 for netto renteinntekter i forhold til GFK, samt utlån til, og innskudd fra, kunder som andel av forvaltningskapitalen. Det fremgår at nettorenten har sunket jevnt i hele perioden. Samtidig har utlån til kunder utgjort en stabil andel av bankenes forvaltningskapital, mellom 75 og 80 prosent. Innskuddsandelen av forvaltningskapitalen har ligget nokså stabilt i overkant av 50 prosent siden 1999. Synkende rentemarginer forklarer dermed, i hovedsak, nedgangen i nettorente i forhold til GFK.

Figur 4.3 Netto renteinntekter – Kundeutlån og innskudd

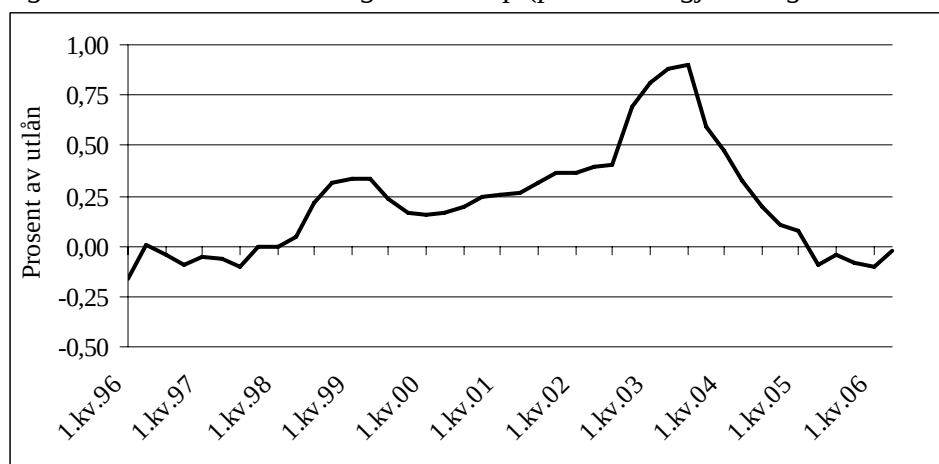
Bankenes driftkostnader økte svakt sammenlignet med året før. Sterkest var økningen i lønnskostnader (inkl. pensjoner mv.), som var 6 prosent høyere enn i første halvår 2005, mens generelle administrasjonskostnader var uendret. I forhold til GFK sank likevel kostnadene. Det totale kostnad/inntektsforholdet sank fra 58,8 prosent til 56,5 prosent. Inkluderes kursgevinstene på verdipapirer og valuta var kostnadsprosenten 52,9 etter en nedgang på i underkant av 2 prosentpoeng siste år. Driftsresultat før tap økte med 12 prosent i forhold til ett år tidligere.

Figur 4.4 *Kostnad/innt.-forhold og andre inntekters andel av driftsinnt.(ekskl. kursgev.)²*

Også i første halvår i år har bankene tilbakeført betydelige beløp på tidligere tapsførte engasjementer. Totalt hadde norske banker netto tilbakeføringer svarende til -0,08 prosent av kundeutlån.

Figur 4.5 *12 måneders glidende tap (prosent av gj.snittlige brutto utlån til kunder)*

Bankenes *resultat før skatt* var 9 prosent høyere enn i samme periode året før. I forhold til GFK innebar dette likevel en viss nedgang, fra 1,31 til 1,24 prosent. Bankenes samlede *egenkapitalavkastning* (e.skatt) sank et halvt prosentpoeng, til 15,8 prosent.

² Andre inntekter: Utbytte, netto provisjoner og andre driftsinntekter

Balanse

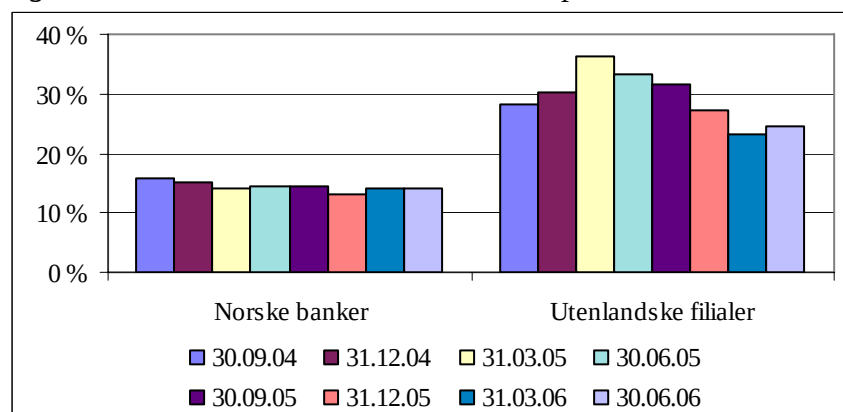
Bankenes *utlånsvekst* var 16,4 prosent ved utgangen av første halvår. Dette var 2,2 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av første kvartal.

Tabell 4.2 *Balanseposter for samtlige norske banker*

	30.06.06	30.06.05	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	2 200 650	1 858 002	18,4
Brutto utlån til kunder	1 706 486	1 466 030	16,4
..herav til lønnstakere etc.	1 005 166	881 383	14,0
Tapsnedskrivninger	9 833	15 829	-37,9
herav individ. tapsnedskr.	5 446	7 868	-30,8
herav gruppenedskrivning	4 387	7 961	-44,9
Innskudd fra kunder	1 099 718	943 364	16,6
Gjeld ved utst. av verdipapirer	507 142	407 981	24,3
Brutto misligholdte lån	11 660	15 105	-22,8
Netto misligholdte lån	8 207	10 094	-18,7
	30.06.06	30.06.05	
Tapsnedskr. i % av brutto utlån	0,6	1,1	
Gruppenedskr. i % av br. utlån	0,3	0,5	
Br. misligh. lån i % av br. utl.	0,7	1,0	
Net. misligh. lån i % av n. utlån	0,5	0,7	

De siste halvannet årene har det særlig vært veksttaket i utlån til næringslivskunder som har steget markert, mens utlånsveksten til personkunder har vært relativt stabil, og høy.

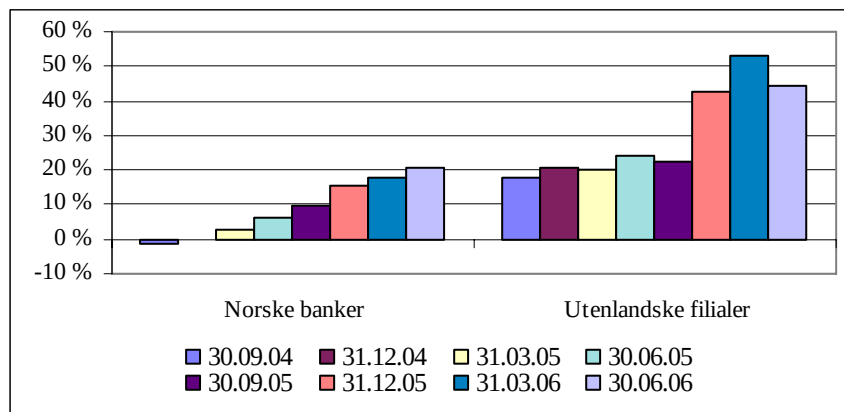
Figur 4.6 *12-måneders vekst i utlån til personkunder³*

Lån til innenlandske næringslivskunder hadde en årsvekst på 20,8 prosent ved utgangen av juni, mot 17,6 prosent ved utgangen av mars. Utlånsveksten til lønnstakere var 14,0 prosent, nær uendret fra ett kvartal tidligere. Den dominerende del av utlån til denne kundesgruppen lån er lån med pant i bolig. Ved utgangen av første halvår var 6 prosent av lån med pant i bolig, til lønnstakere, gitt som rammelån. Omfanget av slike lån stiger raskt og økte med 32 prosent fra utgangen av første kvartal til utgangen av halvåret.

³ Lønnstakere, pensjonister, trygdede mv. (sektor 810)

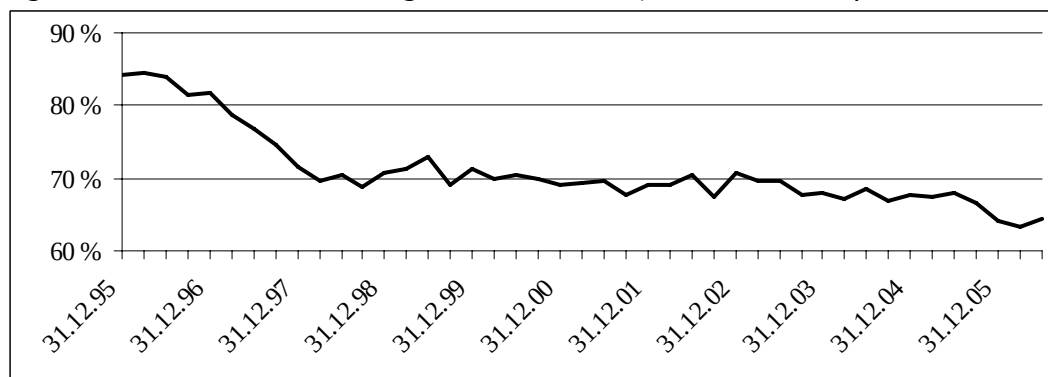
Figur 4.7 12-måneders vekst i utlån til innenlandske næringskunder⁴

Samlede tapsnedskrivninger utgjorde 0,6 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,5 prosentpoeng sammenlignet med situasjonen ett år tidligere⁵.

Innskuddsveksten fra kunder var hele 16,6 prosent siste år. Dette var nær 4 prosentpoeng høyere enn ett kvartal tidligere. Innskuddsveksten er særlig høy fra næringslivskunder. Den sterke veksten i innskudd gjorde at bankenes samlede innskuddsdekning av kundeutlån var tilnærmet uendret med 64,4 prosent.

Figur 4.8 Innskuddsdekning i norske banker (kundeinnskudd ift. br. utlån til kunder)

Misligholdte engasjementer fortsatte nedgangen, og var 23 prosent lavere enn ett år tidligere. I andre kvartal isolert var det kun en mindre reduksjon. Brutto misligholdte engasjementer utgjorde kun 0,7 prosent av brutto utlån til kunder ved utgangen av første halvår.

⁴ Private og personlige foretak/organisasjoner, personlige næringsdrivende (Sektor 710-790)

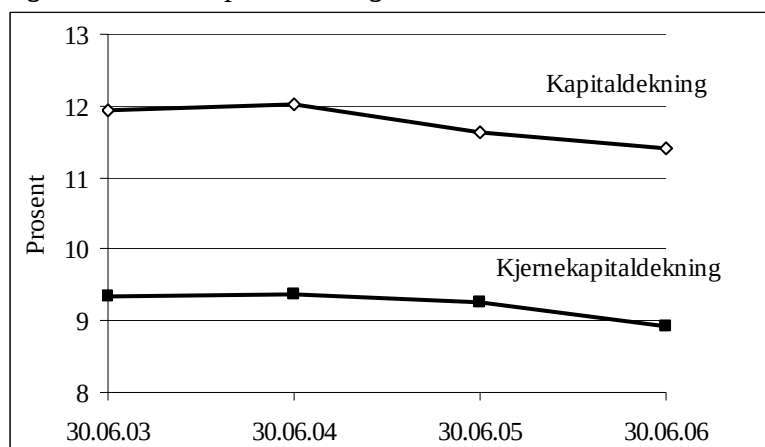
⁵ I 2005 var det fremdeles mange banker som fulgte den tidligere tapsforskriften. I forbindelse med overgang til den nye utlånsforskriften gjorde flere banker betydelige tilbakeføringer av uspesifiserte tapsavsetninger (direkte mot egenkapitalen). Bankene er ikke pliktige til å omarbeide tidligere års regnskaper i forbindelse med prinsippendringen, så noe av nedgangen i tapsnedskrivninger i tabellen forklares av overgangen til ny forskrift.

Soliditet

Norske bankers samlede *kjernekapitaldekning* var 8,9 prosent ved utgangen av kvartalet, ned 0,4 prosentpoeng siste år. Total *kapitaldekning* var 11,4 prosent etter en nedgang på 0,2 prosentpoeng. Alle banker tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Den sterke veksten i utlån til næringslivskunder bidrar til at det risikovektede beregningsgrunnlaget øker raskere enn utlånsvolumet (næringslån vektes tyngre enn boliglån). Dette bidrar til å legge press på bankenes kapitaldekning. Særlig tydelig er denne effekten for de største bankene, jf. figur 4.9 hvor vekst i beregningsgrunnlaget settes opp mot total utlånsvekst.

Figur 4.9 Kapitaldekning i norske banker

Filialer av utenlandske banker i Norge

Ved utgangen av første halvår var 8 utenlandske banker representert med bankfilialer i Norge. Samlet stod filialene for 12 prosent av den totale forvaltningskapitalen i banker i Norge, og for 7 prosent av totale utlån til kunder.

Tabell 4.3 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

	1.halvår 06		1.halvår 05	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	812	0,60	590	0,60
Andre inntekter	1 144	0,84	711	0,73
herav kursgevinster	211	0,15	325	0,33
Andre kostnader	1 189	0,87	715	0,73
herav lønn og admin.kost.	625	0,46	496	0,51
Driftsres. før tap	767	0,56	586	0,60
Bokførte tap	4	0,00	-9	-0,01
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	763	0,56	595	0,61
	Vekst			
Forvaltningskapital	293 434	41,7 %	207 071	
Brutto utlån til kunder	123 958	34,5 %	92 148	
Innskudd fra kunder	76 181	1,4 %	75 104	

Utlån og innskudd utgjør en markert lavere andel av balansen i filialene enn i norske juridiske enheter, og netto renteinntekter tilsvarte kun 0,60 prosent av GFK i første halvår. Filialene har betydelig inntekter fra øvrige aktiviteter. De utenlandske bankenes filialer hadde tilnærmet null i tap på utlån så langt i år.

Filialene hadde en utlånsvekst siste år som var betydelig høyere enn i de norske bankene, jf. figurene 4.6 og 4.7

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

- Resultatforbedring fra samme periode i fjor
- Nedgang i bokførte tap

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter alle norske finansieringsselskaper, med unntak av Teller AS som drifter betalingssystemene Visa og MasterCard. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en egen omtale avslutningsvis.

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er derfor store variasjoner mellom enkeltsselskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 12,7 prosent sammenlignet med 1. halvår 2005. Nettorenten utgjorde 3,79 prosent av GFK, som var 0,15 prosentpoeng lavere enn for samme periode i fjor. De fleste store selskapene, som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering, hadde en liten nedgang i nettorenten, målt i forhold til GFK. For finansieringsselskaper som driver med kortbasert virksomhet og forbruksfinansiering ligger nettorenten på omtrent samme nivå.

Det var en reduksjon i provisjonsinntekter i 1. halvår 2006 sammenlignet med året før, samtidig som avskrivningene viste en liten økning målt i forhold til GFK.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

	1. halvår 2006		1. halvår 2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 450	3,79	1 287	3,94
Andre inntekter	364	0,95	332	1,02
Herav kursgevinster	12	0,03	3	0,01
Andre kostnader	982	2,57	828	2,54
Herav lønn og adm.kost.	797	2,08	686	2,10
Driftsres. Før tap	832	2,17	791	2,42
Bokførte tap	124	0,32	199	0,61
Resultat ord. drift	708	1,85	592	1,81
<i>EK-avkastning*</i>		<i>14,9</i>		<i>15,5</i>

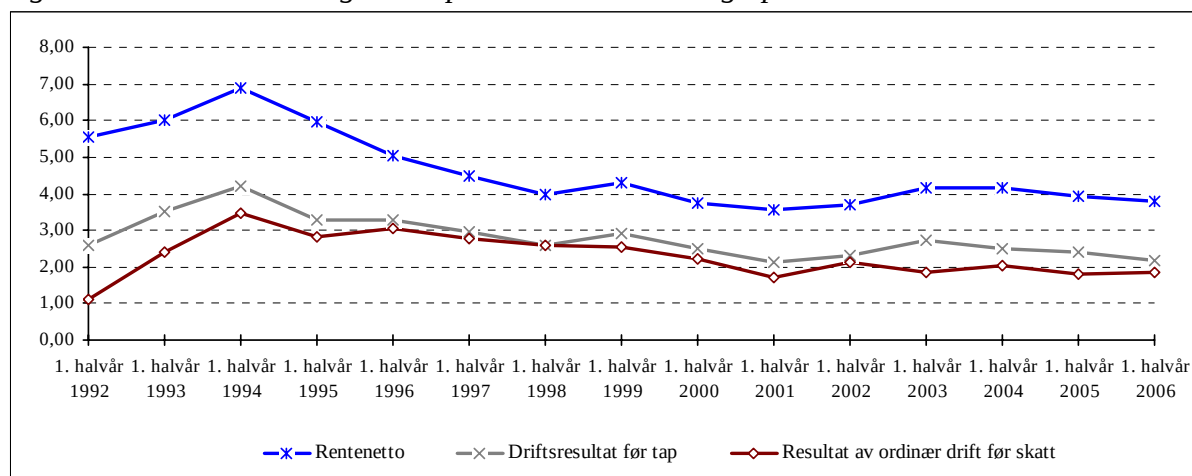
* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

De bokførte tapene var lavere enn for samme periode i fjor. Bokførte tap tilsvarte 0,31 prosent av brutto utlån, mens de utgjorde 0,61 prosent ett år tidligere.

Resultat av ordinær drift var på 708 mill. kroner, mot 592 mill. kroner 1. halvår i fjor. Resultatet tilsvarte 1,85 prosent av GFK, en økning på 0,04 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår 2005. Egenkapitalavkastningen var 0,6 prosentpoeng lavere enn i 1. halvår i fjor. To finansieringsselskaper hadde underskudd i 1. halvår 2006.

Resultatutviklingen i finansieringsselskapene har vært forholdsvis stabil de siste 6 årene.

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Finansieringsselskapenes brutto utlån til kunder økte med 22,6 prosent siste 12 måneder. Nivået på misligholdte lån har vist en fallende tendens de siste årene, men utviklingen varierer en del fra selskap til selskap. Brutto misligholdte lån utgjorde 1,67 prosent av utlånene, mot 1,95 prosent ved utgangen av 1. halvår i fjor. Misligholdte lån ligger på et høyere nivå enn i bankene.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2006	30.06.2005	% vekst
Forvaltningskapital	81 825	67 274	21,6
Brutto utlån til kunder	79 721	65 046	22,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	62 614	49 648	26,1
Innlån og gjeld til kunder	1 726	2 723	-36,2
Brutto misligholdte lån	1 330	1 205	10,4
i prosent av brutto utlån	1,67	1,85	
Netto misligholdte lån	706	679	4,0
i prosent av brutto utlån	0,89	1,04	
Tapsavsetninger	938	900	4,3
i prosent av brutto utlån	1,18	1,38	

Soliditet

Finansieringsselskapene hadde ved utgangen av juni 2006 en kjernekapitaldekning på 9,9 prosent, en forbedring på 0,6 prosentpoeng fra samme tid i fjor. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 10 selskaper fra 1. halvår i fjor. Alle selskapene oppfyller kapitaldekningskravet.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	30.06.2006	30.06.2005
Kjernekapitalprosent	9,9	9,3
Kapitaldekningsprosent	11,4	10,7
Kjernekapital	7 506	7 589
Tilleggskapital	919	1 180
Netto ansvarlig kapital	8 425	8 765
Beregningsgrunnlag	75 644	81 923

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Utenlandske filialer i Norge

De utenlandske filialene i Norge har i overkant av 30 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Det var en nedgang i resultat før skatt på 0,58 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Dette skyldtes lavere nivå på netto renteinntekter i kombinasjon med reduserte provisjonsinntekter og en viss økning i bokførte tap. Resultatet er noe bedre enn for de norske selskapene på grunn av høyere nivå på netto renteinntekter. Innslaget av selskaper som driver med forbruksfinansiering er større blant utenlandske filialer enn øvrige selskaper.

Tabell 5.1.4 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	1. halvår 2006		1. halvår 2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	838	4,97	756	5,10
Andre inntekter	53	0,31	125	0,84
herav kursgevinster	39	0,23	-9	-0,06
Andre kostnader	471	2,79	440	2,97
herav lønn og adm.kost.	315	1,87	297	2,01
Driftsres. før tap	420	2,49	441	2,98
Bokførte tap	68	0,40	46	0,31
Resultat ord. drift	352	2,09	396	2,67

Samlet utlånsvekst for filialene var 17,6 prosent siste 12 måneder. Utlånsveksten varierer ellers mye fra filial til filial. Nivået på misligholdte lån var noe høyere enn for ett år siden.

Tabell 5.1.5 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	30.06.2006	30.06.2005	% vekst
Forvaltningskapital	35 624	30 510	16,8
Brutto utlån til kunder	33 697	28 652	17,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	21 757	19 143	13,7
Innlån og gjeld til kunder	9 257	7 258	27,5
Brutto misligholdte lån	451	397	13,6
i prosent av brutto utlån	1,42	1,39	
Netto misligholdte lån	405	345	17,4
i prosent av brutto utlån	1,27	1,20	
Tapsavsetninger	271	257	5,4
i prosent av brutto utlån	0,85	0,90	

Forbrukslån

Det blir gjort en kvartalsvis kartlegging av et utvalg selskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet. Selskapene i utvalget tilbyr forskjellige produkter, f.eks. kredittkort med inntil 75 000 kroner i kreditt, samt lån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 200 000 kroner. Den effektive renten på disse lånene vil variere fra ca. 10 til over 30 prosent avhengig av lånets størrelse og tilbakebetalingstid.

Utvalget består av 9 selskaper, hvorav 7 finansieringsselskaper og 2 banker.

Finansieringsselskapene i utvalget hadde om lag 40 prosent av finansieringsselskapenes utlån til lønnstakere og ca. 14 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån ved utgangen av juni 2006.

Det har vært forholdsvis høy utlånsvekst i flere av selskapene i utvalget de siste årene. Ved utgangen av 1. halvår 2006 hadde selskapene en samlet årsvekst på 14,7 prosent, mens veksten var 14,4 prosent ved utgangen av forrige kvartal. Den lave vekstraten i 2003 og 2004 skyldes at ett selskap reduserte utlånene i denne perioden. Samlet vekst er fortsatt lavere enn total utlånsvekst for alle finansieringsselskaper men det er stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget.

Tabell 5.1.6 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper

(GE Money Bank (NUF), Enter Card, Finaref, Ikano Finans, Citifinancial Europe (NUF), Europay Norge, Diners Club Norge, Santander Consumer Bank (Bankia Bank), DnB NOR Kort (Cresco))

	2002	2003	2004	2005	1. halvår 2005	1. halvår 2006
Forbrukslån (mill. kr)	19 381	20 816	22 823	26 276	24 419	28 003
Vekst % (12 mnd.)	15,7	7,4	9,6	15,1	13,0	14,7
Bokførte tap (mill. kr)	511	574	398	382	200	178
Tap i % av forbrukslån	2,6	2,8	1,7	1,5	1,6	1,3
Nettorente i % av GFK	8,4	10,1	12,0	11,6	11,7	11,7
Resultat ord. drift i % av GFK	4,0	4,9	7,7	7,6	7,1	7,0
Netto misligholdte lån (mill. kr)*	961	1 116	893	848	882	693
Mislighold i % av forbrukslån	5,0	5,4	3,9	3,2	3,6	2,5

**Ett av selskapene har gjennomgått rapporteringen og foretatt endringer i hva som skal klassifiseres som mislighold. Dette har medført at nivået på misligholdte lån har sunket. Selskapet har innrapportert sammenlignbare tall for alle perioder.*

Bokførte tap og misligholdte lån for dette utvalget samlet ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper generelt. Tapene tilsvarte 1,3 prosent av forbrukslån, mens netto misligholdte lån utgjorde 2,5 prosent ved utgangen av 1. halvår 2006. Det har vært en gradvis reduksjon i nivået på tap og misligholdte lån de siste årene. Det er forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høy nettorente i forhold til andre selskaper med 11,7 prosent av GFK. Resultat av ordinær drift ligger også klart høyere og utgjorde 7,0 prosent av GFK i 1. halvår 2006.

5.2 Kredittforetak

- Resultatet noe bedre enn i 1. halvår i fjor
- Fortsatt inntektsføring av tidligere bokførte tap

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 14 norske kredittforetak.

Resultat

Kredittforetakenes nettorente økte 0,02 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår 2005. Nivået på andre inntekter og andre kostnader var omtrent uendret fra samme periode i fjor.

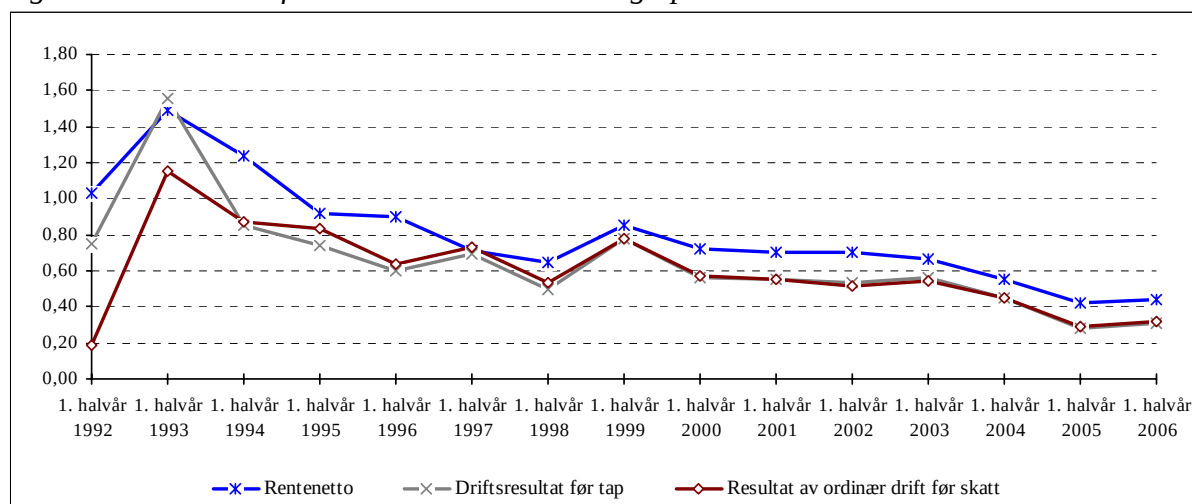
Tabell 5.2.1 Resultatposter

	1. halvår 2006		1. halvår 2005	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	881	0,44	708	0,42
Andre inntekter	36	0,02	38	0,02
herav kursgevinster	15	0,01	17	0,01
Andre kostnader	285	0,14	261	0,15
herav lønn og adm.kost.	237	0,12	204	0,12
Driftsres. før tap	632	0,31	485	0,28
Bokførte tap	-15	-0,01	-16	-0,01
Resultat ord. drift	647	0,32	501	0,29
<i>EK-avkastning*</i>	7,5		6,5	

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Hittil i 2006 er det netto inntektsføring av tidligere tap på 15 mill. kroner, mens det var tilbakeføringer på 16 mill. kroner i samme periode i fjor. Resultat av ordinær drift var på 647 mill. kroner som tilsvarte 0,32 prosent av GFK. Målt i prosent av GFK var resultatet 0,03 prosentpoeng bedre enn i 2005. Egenkapitalavkastningen var 1,0 prosentpoeng høyere enn i første halvår i fjor. Ett kredittforetak hadde underskudd i 1. halvår 2006.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 18,6 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 20,1 prosent. Den sterke veksten er påvirket av etableringen av DnB Boligkreditt i 3. kvartal 2005. Nivået på misligholdte lån er fortsatt lavt i kredittforetakene.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2006	30.06.2005	% vekst
Forvaltningskapital	409 901	352 362	16,3
Brutto utlån til kunder	258 677	218 058	18,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	105 363	89 045	18,2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	280 643	272 743	2,9
Brutto misligholdte lån	242	332	-27,0
i prosent av brutto utlån	0,09	0,15	
Netto misligholdte lån	205	285	-28,2
i prosent av brutto utlån	0,08	0,13	
Tapsavsetninger	126	320	-60,6
i prosent av brutto utlån	0,05	0,15	

Soliditet

Kredittforetakene hadde en kjernekapitaldekning på 9,7 prosent, en økning med 0,4 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår i fjor. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 9 kredittforetak sammenlignet med 1. halvår 2005. Alle selskapene oppfyller kapitaldekningskravet.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	30.06.2006	30.06.2005
Kjernekapitalprosent	9,7	9,3
Kapitaldekningsprosent	12,8	12,2
Kjernekapital	13 757	13 514
Tilleggskapital	4 443	4 236
Netto ansvarlig kapital	18 181	17 729
Beregningsgrunnlag	142 185	145 505

6. LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER

- Betydelig fall i livsforsikringsselskapenes verdijusterte resultater
- Selskapenes bufferkapital svekket siden årsskiftet
- Økning i selskapenes beholdning av obligasjoner klassifisert som hold til forfall

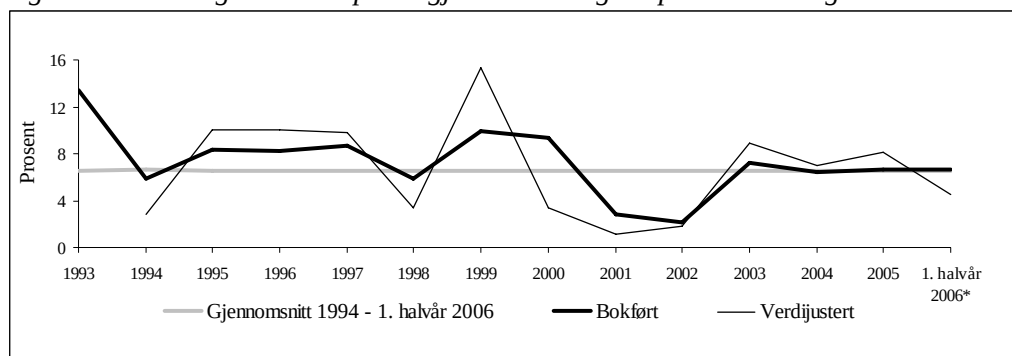
I første halvår 2006 var det syv tradisjonelle livselskaper, og seks selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper. Resultatposter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er annualiserte dersom ikke annet er oppgitt. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Kapitalavkastning

Utviklingen i verdipapirmarkedene påvirker i stor grad livselskapenes resultater. Utviklingen i aksjemarkedene gjennom første halvår har vært positiv, men veksten i det internasjonale aksjemarkedet har vært betydelig svakere enn i Norge. Utviklingen i rentemarkedene har på kort sikt gitt selskapene noe lavere finansinntekter. Fortsatt lavt rentenivå fører til lav løpende avkastning på selskapenes obligasjonsportefølje.

Verdijustert kapitalavkastning i 1. halvår 2006 viste en betydelig nedgang sammenlignet med første halvår 2005, og gjennomsnittet for selskapene lå på 4,5 prosent. For 2005 som helhet ble den verdijusterte kapitalavkastningen 8,1 prosent. Bokført kapitalavkastning var på 6,6 prosent, en svak oppgang sammenlignet med første halvår 2005. Figur 6.1 nedenfor viser utviklingen i selskapenes avkastning på finansielle eiendeler fra 1993 til 1. halvår 2006, samt gjennomsnittlig verdijustert avkastning for perioden 1994 til 1. halvår 2006.

Figur 6.1 Utvikling i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 1. halvår 2006

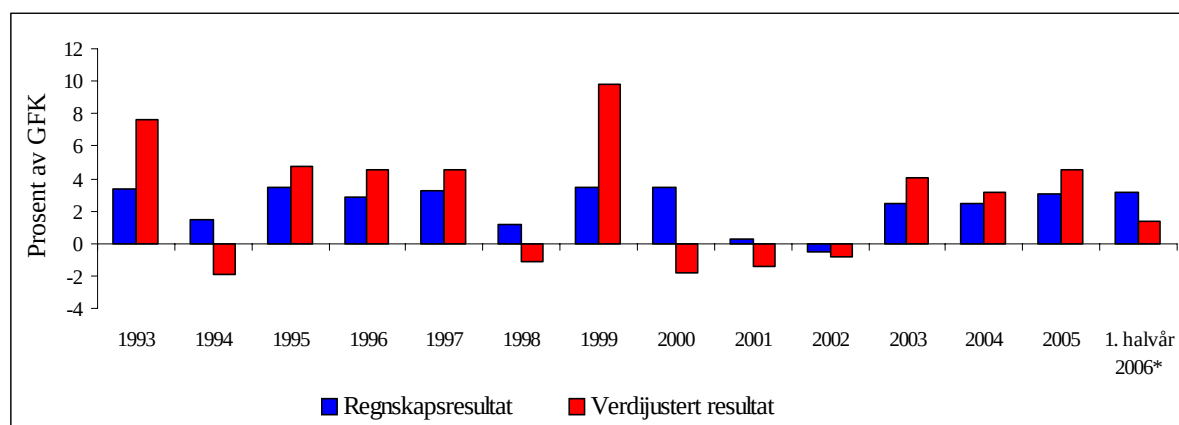
* Annualiserte prosenter

Resultat

Seks av syv selskaper rapporterte et positivt resultat for 1. halvår 2006. Samlet hadde selskapene et resultat før tildeling til kunder og skatt på 9,2 mrd. kroner, eller 3,1 prosent av GFK. Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 1. halvår 2005 på 6,4 mrd. kroner, eller 2,4 prosent av GFK.

Selskapenes verdijusterte resultat før tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og var i 1. halvår 2006 på 4,0 mrd. kroner (1,3 prosent av GFK). Til sammenligning var verdijustert resultat i 1. halvår 2005 på 8,8 mrd. kroner (3,3 prosent av GFK). Selskapene har inntektsført 5,2 mrd. kroner fra kursreguleringsfond i regnskapet for 1. halvår 2006, mot en overføring til kursreguleringsfondet på 2,4 mrd. kroner i samme periode året før.

Figur 6.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1993 – 1. halvår 2006

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter)

mill. kroner	1. halvår 2006	% GFK	1. halvår 2005	% GFK
Premieinntekter	31 864	10,9	31 903	12,2
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	6 155	2,1	4 844	1,9
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	13 769	4,7	17 660	6,7
herav netto gevinst ved realisasjon	5 651	1,9	3 275	1,3
Erstatninger	21 901	7,5	16 227	6,2
herav overføring av premiereserve mv. til andre	5 389	1,8	3 689	1,4
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	16 899	5,8	21 993	8,4
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	2 664	0,9	2 431	0,9
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	0	0,0
Andre inntekter/kostnader	-221	-0,1	-161	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	9 164	3,1	6 395	2,4
Endring i kursreguleringsfond	-5 215	-1,8	2 356	0,9
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	3 949	1,3	8 751	3,3
Nye tilleggsavsetninger	0	0,0	0	0,0
Midler tilført forsikringkunder	6 835	2,3	4 383	1,7
Skattekostnad	47	0,0	13	0,0
Overskudd	2 281	0,8	2 000	0,8
Egenkapitalavkastning i %	21,2		18,5	

Samlede premieinntekter i 1. halvår 2006 viste en nedgang på 5 prosent sammenlignet med tilsvarende periode året før, og var på 25,7 mrd. kroner (8,8 prosent av GFK). Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger. Det er imidlertid en del variasjoner selskapene i mellom. Tall for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viste at livselskapene i første halvår 2006 hadde en netto tilflytting svarende til 0,3 prosent av GFK.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i første halvår 2006 ga livselskapene en netto inntekt på finansielle eiendeler på 13,8 mrd. kroner, eller 4,7 prosent av selskapenes GFK, en nedgang på 2 prosentpoeng sammenlignet med første halvår 2005. Nedgangen skyldes i hovedsak en reduksjon av urealiserte gevinster og en økning av urealiserte tap på finansielle omløpsmidler. Netto gevinst ved realisasjon av aksjer var på 5,2 mrd. kroner, mot 2,3 mrd. kroner i første halvår 2005. Selskapene har videre hatt et netto tap ved realisasjon av obligasjoner på 331 mill. kroner, mot en netto gevinst på 571 mill. kroner i samme periode året før. Samlet netto gevinst ved realisasjon av finansielle eiendeler var på 5,7 mrd. kroner, mot 3,3 mrd. kroner i første halvår 2005.

Renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten (ikke-kursavhengige finansinntekter) var i første

halvår 2006 på 13,0 mrd. kroner, en oppgang på 10,5 prosent fra første halvår 2005. Ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 37 prosent av selskapenes samlede inntekter fra finansielle eiendeler, og skriver seg i hovedsak fra obligasjonsbeholdningen.

Livselskapene utbetalte erstatninger i første halvår 2006 på 22,0 mrd. kroner, mot 16,2 mrd. kroner i første halvår 2005. Inkludert i disse størrelsene er endringer i forsikringsfond som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapenes erstatninger, eksklusive overføring av premiereserve, var på 16,5 mrd. kroner, mot 12,5 mrd. kroner i første halvår 2005.

Selskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 16,9 mrd. kroner, mot 22,0 mrd. kroner i første halvår 2005. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggsytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 2,7 mrd. kroner i første halvår 2006. Driftskostnadene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har ligget nesten flatt i underkant av 1 prosent siden 2001. I dette inngår så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balanse

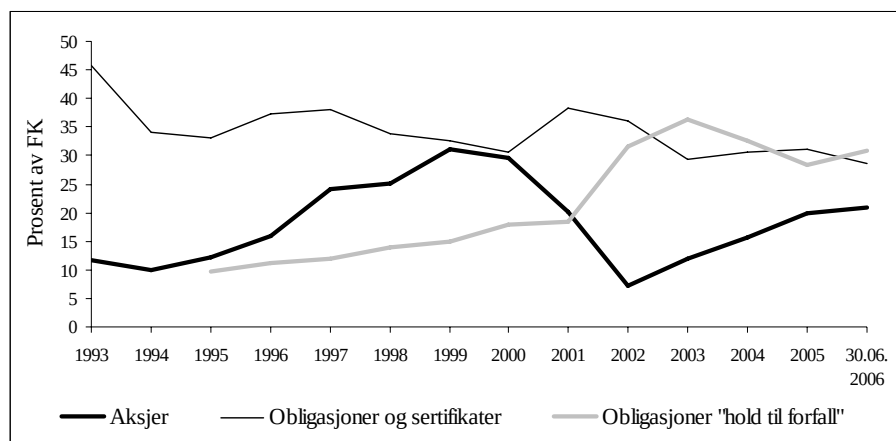
Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 596 mrd. kroner ved utgangen av første halvår 2006, en økning på 4 prosent gjennom halvåret.

Utviklingen i sentrale balanseposter er gjengitt i tabell 6.2 nedenfor. Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler har fortsatt å øke i første halvår 2006. Beholdningen av anleggsobligasjoner, regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall", har økt med 2,5 prosentpoeng, mens beholdningen av omløpsobligasjoner og sertifikater har avtatt noe siden utgangen av året.

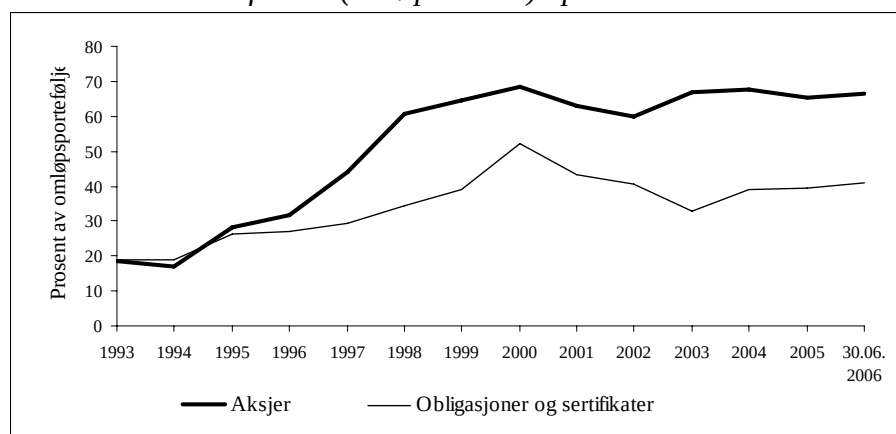
Tabell 6.2 Utvalgte balanseposter

	30.06.2006		31.12.2005		% -vis vekst
	mill. kr	% av FK	mill. kr	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	62 221	10,4	58 555	10,2	6,3
Investeringer til varig eie m.m	202 560	34,0	183 475	32,0	10,4
herav obligasjoner som holdes til forfall	183 648	30,8	162 333	28,3	13,1
herav utlån	19 436	3,3	18 114	3,2	7,3
Andre finansielle eiendeler	309 570	51,9	314 088	54,8	-1,4
herav aksjer og andeler	123 921	20,8	114 328	19,9	8,4
herav obligasjoner	139 153	23,3	140 071	24,4	-0,7
herav sertifikater	31 039	5,2	38 305	6,7	-19,0
Forvaltningskapital	596 213	100,0	573 477	100,0	4,0
Kursreguleringsfond	13 487	2,3	18 702	3,3	-27,9
Forsikringsmessige avsetninger	536 547	90,0	514 015	89,6	4,4
Tilleggsavsetninger	15 179	2,5	15 315	2,7	-0,9
Ansvarlig kapital	32 294	5,4	28 917	5,0	11,7

Figur 6.3 Utviklingen i livselskapenes beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" i perioden 1993 – 30.06.2006

Figur 6.4 Utviklingen i livselskapenes utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler) i perioden 1993 – 30.06.2006

Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 21 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av første halvår 2006, en økning på ett prosentpoeng gjennom halvåret. Utenlandsandelen var på 66 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater har avtatt noe siden utgangen av 2005, og utgjorde 5 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2006. Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har falt med ett prosentpoeng, og utgjorde 139 mrd. kroner eller 23 prosent av forvaltningskapitalen. Utenlandsandelen av omløpsobligasjoner og sertifikater var ved utgangen av halvåret på 41 prosent, mot 39 prosent ved årsskiftet.

Renteøkningen i 1. halvår 2005 er årsaken til at selskapenes beholdning av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" har steget. Selskapene hadde ved utgangen av halvåret en samlet beholdning av slike obligasjoner på 184 mrd. kroner, eller 31 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en økning på 21 mrd. kroner, eller 2,5 prosentpoeng siden utgangen av 2005. Gjennomsnittlig rente på livselskapenes "hold til forfall" portefølje var på 5,3 prosent, og om lag tre firedeler har forfall etter 2009. Den delen av porteføljen som har forfall etter 2009 hadde en gjennomsnittrente på 5,0 prosent. Utenlandsandelen av "hold til forfall"-porteføljen var på 52 prosent.

Tabell 6.3 Obligasjoner klassifisert som hold til forfall pr. 30.06.2006; etter forfallstidspunkt

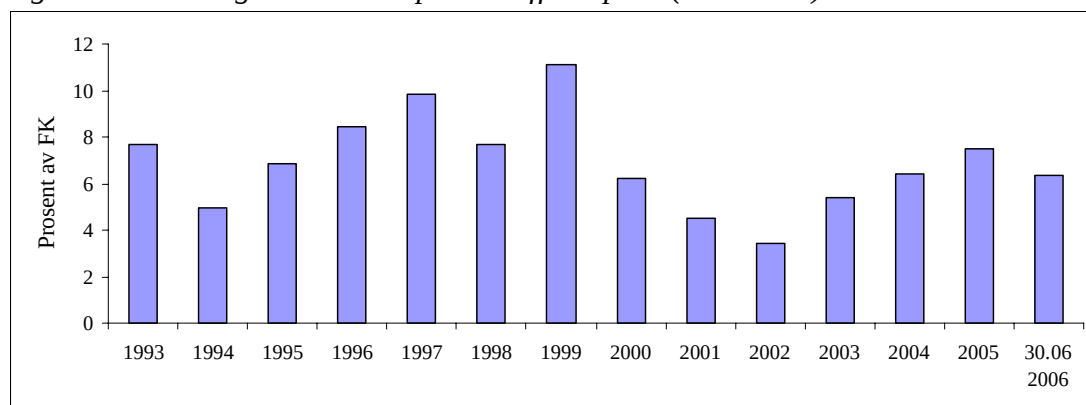
Forfallstidspunkt		Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2006	Prosent av FK	0,5	1,2	1,7
	Gjennomsnittrente ¹⁾	6,5	6,0	6,2
Forfall i 2007	Prosent av FK	1,7	0,5	2,2
	Gjennomsnittrente ¹⁾	6,0	6,0	6,0
Forfall i 2008	Prosent av FK	1,8	0,6	2,4
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,9	5,3	5,7
Forfall i 2009	Prosent av FK	1,8	0,6	2,5
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,7	6,3	5,8
Forfall etter 2009	Prosent av FK	9,0	13,1	22,1
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,2	4,9	5,0
Sum obligasjoner til forfall	Prosent av FK	14,8	16,0	30,8
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,5	5,1	5,3

¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden.

Soliditet

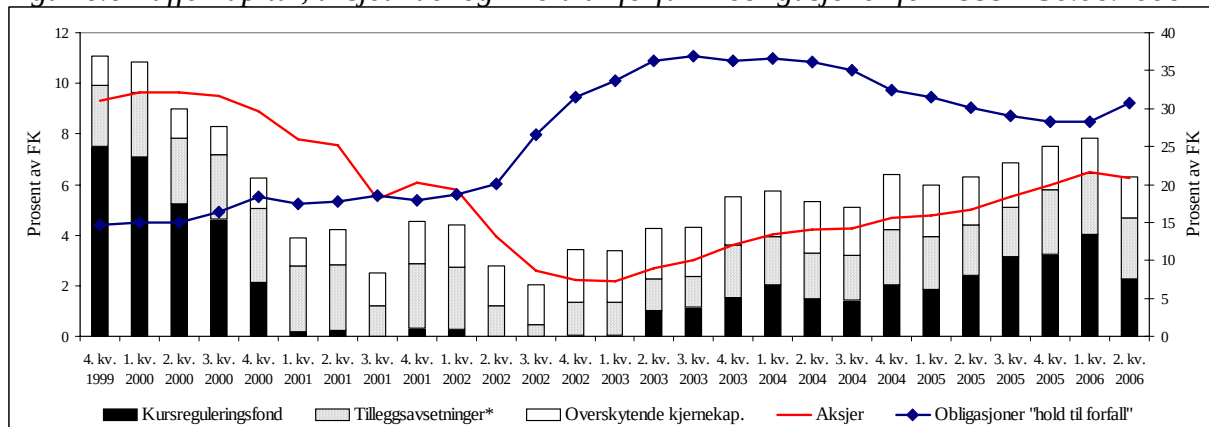
Ved utgangen av 1. halvår 2006 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 12 prosent, og samtlige selskaper tilfredstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Selskapenes bufferkapital er redusert gjennom halvåret. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var ved utgangen av halvåret på 38 mrd. kroner eller 6,3 prosent av selskapenes forvaltningskapital, mot 43 mrd. kroner eller 7,5 prosent ved utgangen av 2005.

Figur 6.5 Utviklingen i livselskapenes bufferkapital (i % av FK)

Av bufferkapitalens tre elementer er tilleggsavsetninger i sin helhet kundemidler, kursreguleringsfondet er hovedsakelig kundemidler, mens kjernekapitalen er selskapsmidler.

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "hold til forfall"-obligasjoner for 1999 – 30.06.2006

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

Ved utgangen av 1. halvår 2006 var det i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked).

Resultat

To fondsforsikringsselskaper viste positive resultater og fire viste negative resultater i 1. halvår 2006. Resultatet samlet sett ble på 14 mill. kroner, mot -15 mill. kroner i 1. halvår 2005. Samlede premieinntekter var på 4 498 mill. kroner, mot 2 151 mill. kroner i 1. halvår 2005. Premieinntektene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital viser en nær fordobling av inntektene.

Tabell 6.4 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter) – fondsforsikring

	1. halvår 2006		1. halvår 2005	
	mill. kr	% GFK	mill. kr	% GFK
Premieinntekter	4 498	32,0	2 151	19,4
Inntekter fra finansielle eiendeler	66	0,5	43	0,4
Urealiserte gevinster på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	936	6,7	1 499	13,5
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-325	-2,3	-265	-2,4
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	-48	-0,3	-31	-0,3
Urealiserte tap på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	-422	-3,0	-5	0,0
Overskudd	14	0,1	-15	-0,1

Balanse

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2006 var på 33,6 mrd. kroner, 10 prosent høyere enn ved utgangen av 2005. Av dette var 50 prosent plassert i aksjer og andeler, mot 59 prosent ved utgangen av 2005. Plasseringer i obligasjoner og sertifikater viste en andel på 19 prosent, mot 17 prosent ved årsskiftet. Fondsforsikringsselskapene hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 i gjennomsnitt en kapitaldekning på 12 prosent, mot 11 prosent ved årsskiftet. Samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Tabell 6.5 Utvalgte balanseposter – fondsforsikring

	30.06.2006		31.12.2005		% -vis vekst
	mill. kr	% FK	mill. kr	% FK	
Aksjer og andeler i aksjefond	16 857	50	17 972	59	-6,2
Obligasjoner og andeler i obligasjonsfond	2 544	8	2 215	7	14,9
Sertifikater og andeler i pengemarkedsfond	3 852	11	3 146	10	22,4
Bankinnskudd	3 508	10	3 004	10	16,8
Forvaltningskapital	33 597	100	30 539	100	10,0
Kapitaldekningsprosent	12,1		11,1		8,6
Ansvarlig kapital	681		590		15,3

7. PENSJONSKASSER

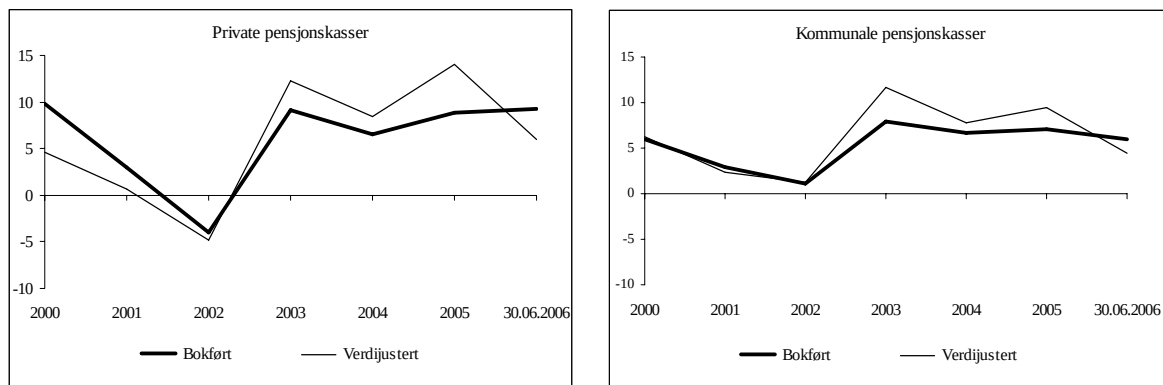
- Betydelig fall i pensjonskassenes verdijusterte kapitalavkastning
- Pensjonskassenes bufferkapital noe svekket siden årsskiftet

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 2005. Utvalget består av 15 private og 11 kommunale pensjonskasser, og disse står for noe i underkant av 80 prosent av pensjonskassenes samlede forvaltningskapital.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning var i 1. halvår 2006 på 8,4 prosent (annualisert), mot 8,3 prosent i 2005. Verdijustert kapitalavkastning var på 5,6 prosent (annualisert), mot 12,7 prosent året før. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en verdijustert kapitalavkastning for 1. halvår 2006 på 4,5 prosent. De private pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert avkastning på 6,0 prosent i 1. halvår 2006, mens de kommunale pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert kapitalavkastning på 4,4 prosent. Forklaringen til avkastningsforskjellen ligger i aktivastrukturen. De private pensjonskassene hadde en vesentlig større eksponering i aksjemarkedene enn både de kommunale pensjonskassene og livsselskapene. Den lavere utenlandsandelen i pensjonskassene enn i livsforsikringsselskapene, har ført til at pensjonskassene har dratt fordel av den relativt sterkere oppgangen på Oslo Børs enn på andre lands børser.

Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser 2000 – 1. halvår 2006

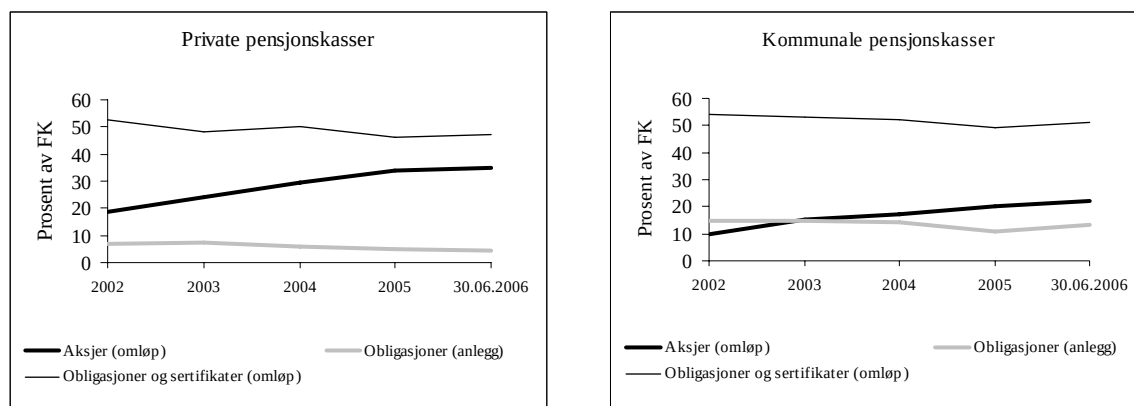

Balanse

Pensjonskassene i utvalget hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 en samlet forvaltningskapital på 105 mrd. kroner, hvilket er en vekst på 13 prosent gjennom året.

Ved utgangen av 1. halvår 2006 hadde pensjonskassene samlet en aksjeandel på 31 prosent av forvaltningskapitalen. Til sammenligning hadde livsforsikringsselskapene en aksjeandel på 21 prosent. De private pensjonskassene har økt aksjeandelen gjennom halvåret med ett prosentpoeng, og hadde ved utgangen av året en aksjeandel på 35 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene hadde en aksjeandel på 22 prosent, en økning på to prosentpoeng siden 2005.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser 2002- 30.06.2006

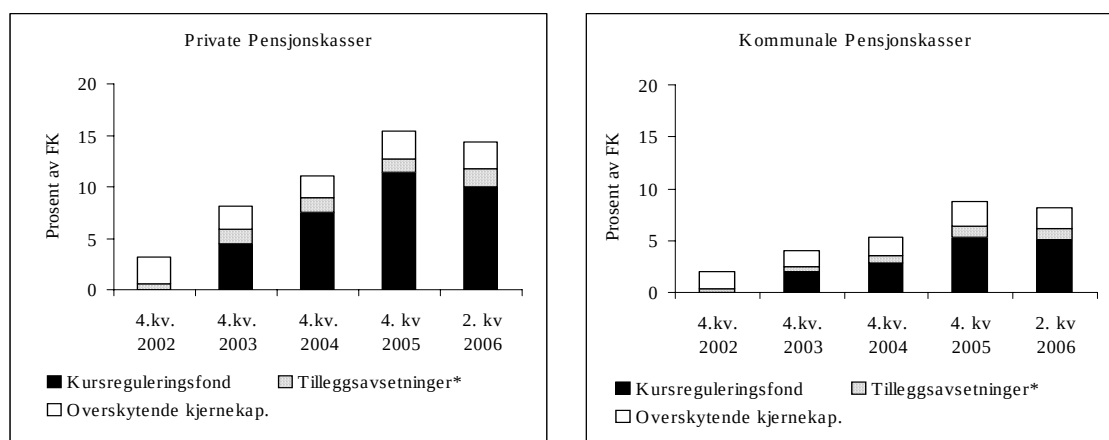
Pensjonskassene har en relativt stor andel utenlandske aksjer, men likevel lavere enn livselskapene. Utviklingen siden årsskiftet har vært stabil, og de private pensjonskassene hadde ved utgangen av 1. halvår 2006 en utenlandsandel på 50 prosent av omløpsporteføljen. De kommunale pensjonskassene rapporterte en utenlandsandel av aksjeporteføljen på 57 prosent.

Soliditet

Ved utgangen av 1. halvår 2006 hadde pensjonskassene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 14 prosent, samme som ved årsskiftet. Samtlige pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Kassene har rapportert en nedgang i bufferkapitalen målt som andel av forvaltningskapitalen. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var på 13,3 mrd. kroner eller 12,6 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2006, mot 13,5 prosent ett halvt år tidligere. Til sammenligning har livselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av 1. halvår 2006 på 6,3 prosent av FK.

Det er stor forskjell i nivået på bufferkapital mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private hadde en bufferkapital på 11,8 mrd. kroner eller 14,3 prosent av FK ved utgangen av 1. halvår 2006, mens de kommunale kassene hadde en bufferkapital på 2,4 mrd. kroner eller 8,2 prosent av FK. Premiefond for kassene samlet utgjorde 7,3 prosent av forvaltningskapitalen på samme tidspunkt.

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

- Markert vekst i erstatnings- og driftskostnader, nær nullvekst i premieinntekter
- Redusert lønnsomhet i den forsikringsmessige virksomheten

Utvalget består av 42 selskaper. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert.

Tabellen under viser markedsandeler for ulike grupper selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital. I det norske skadeforsikringsmarkedet har filialer av utenlandske selskaper en betydelig posisjon. Den klart største aktøren blant disse er den norske filialen til If, som er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper skadeselskaper

1. halvår 2006 (Tall i prosent)	Utenlandske filialer	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	25,1	49,4	6,3	7,1	3,9	1,2
Forvaltningskapital	18,9	49,7	13,3	5,3	3,1	1,4

Markedsandelene summerer seg ikke til 100 prosent fordi selskapene som ikke inngår i nøkkeltallsutvalget ikke er vist i tabellen.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde et resultat av ordinær virksomhet på 1 994 mill. kroner i 1. halvår 2006, mot et resultat på hele 4 192 mill. kroner i 1. halvår 2005. Resultatnedgangen skyldes lavere netto finansinntekter og en nedgang i teknisk resultat. De samlede netto finansinntektene ble 1 859 mill. kroner i 1. halvår i år, mot 3 216 mill. kroner i 1. halvår i fjor. Finansinntektene i 1. halvår i fjor var i sterk grad påvirket av at Gjensidige Forsikring realiserte en gevinst på 1,3 mrd. kroner ved salget av aksjer i DnB NOR i februar 2005. Korrigert for dette var finansinntektene i 1. halvår i år på samme nivå som i tilsvarende periode i fjor. Teknisk regnskap viste et resultat på 1 248 mill. kroner i 1. halvår, mot 1 827 mill. kroner i 1. halvår 2005.

En inndeling i ulike grupper selskaper viser at det kun var gruppen Sjøforsikringsselskaper som hadde negativt teknisk resultat i 1. halvår 2006, til tross for en bedring siden 1. halvår 2005. Samtidig var Sjøforsikringsselskaper den eneste gruppen med bedring i resultat av ordinær virksomhet i forhold til 1. halvår i fjor. Samtlige grupper hadde positivt resultat av ordinær virksomhet i 1. halvår 2006.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1. halvår 2006	1. halvår 2005
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	993	1 467
	Resultat av ord. virksomhet	1 499	3 250
Captives	Teknisk resultat	70	257
	Resultat av ord. virksomhet	223	711
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	150	96
	Resultat av ord. virksomhet	157	163
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-10	-38
	Resultat av ord. virksomhet	55	-15
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	44	45
	Resultat av ord. virksomhet	60	84
Alle selskaper	Teknisk resultat	1 248	1 827
	Resultat av ord. virksomhet	1 994	4 192

I gruppen Knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall, som vil avvike noe fra den senere omtalen av konsoliderte resultater i de største konsernene.

Resultatet av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r.

Combined ratio for alle selskapene var 94,6 i 1. halvår 2006, mot kun 87,5 i 1. halvår 2005. Skadeprosenten har økt med 5,8 prosentpoeng til 73,0, mens kostnadsprosenten har økt med 1,3 prosentpoeng til 21,6. Økningen i skadeprosent og kostnadsprosent skyldes en markert vekst i erstatningskostnader og driftskostnader, kombinert med en relativt lav vekst (2,6 prosent) i premieinntekter f.e.r.

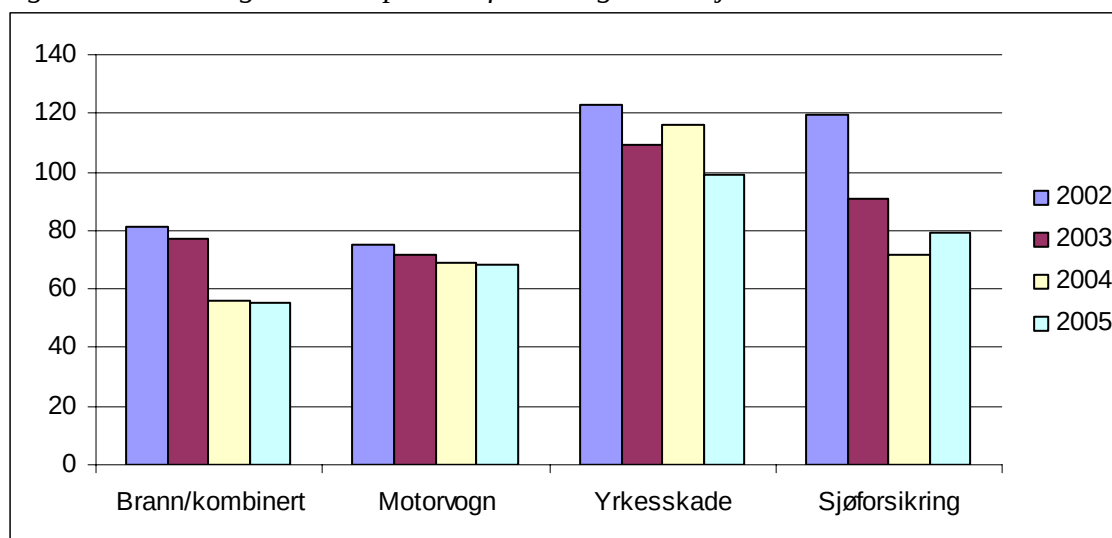
Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
1. halvår 2006	96,0	57,2	90,3	98,0	87,2	94,6
1. halvår 2005	88,7	39,1	84,1	107,8	80,1	87,5

Combined ratio har økt for alle grupper med unntak av Sjøforsikringsselskaper, hvor nivået på combined ratio var høyt i 1. halvår i fjor. Captives er fortsatt gruppen med lavest combined ratio, til tross for en vesentlig økning det siste året.

I samarbeid med Statistisk sentralbyrå innhenter Kredittilsynet på årlig basis bransjefordelte resultater for skadeforsikringsselskapene. Figur 8.1 viser utviklingen i skadeprosent de siste årene for de viktigste bransjene: brannforsikringer/kombinerte forsikringer, motorvognforsikringer, yrkesskadeforsikringer og sjøforsikringer. I bransjen brann/kombinert har skadeprosenten falt markert de siste årene, til kun 56 i 2005. I Motorvogn har skadeprosenten falt gradvis til 69 i 2005. Skadeprosenten har vist en fallende tendens innenfor yrkesskade de siste årene, til et nivå på 99 i 2005. Innen sjøforsikring steg skadeprosenten til 79 i 2005, etter en fallende tendens de foregående årene.

Figur 8.1 Utviklingen i skadeprosent for utvalgte bransjer

Av utvalget på 42 selskaper viste 7 et negativt resultat av ordinær drift i 1. halvår 2006. Til sammenligning hadde kun 2 selskaper negativt resultat i 2005. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 1. halvår 2006.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

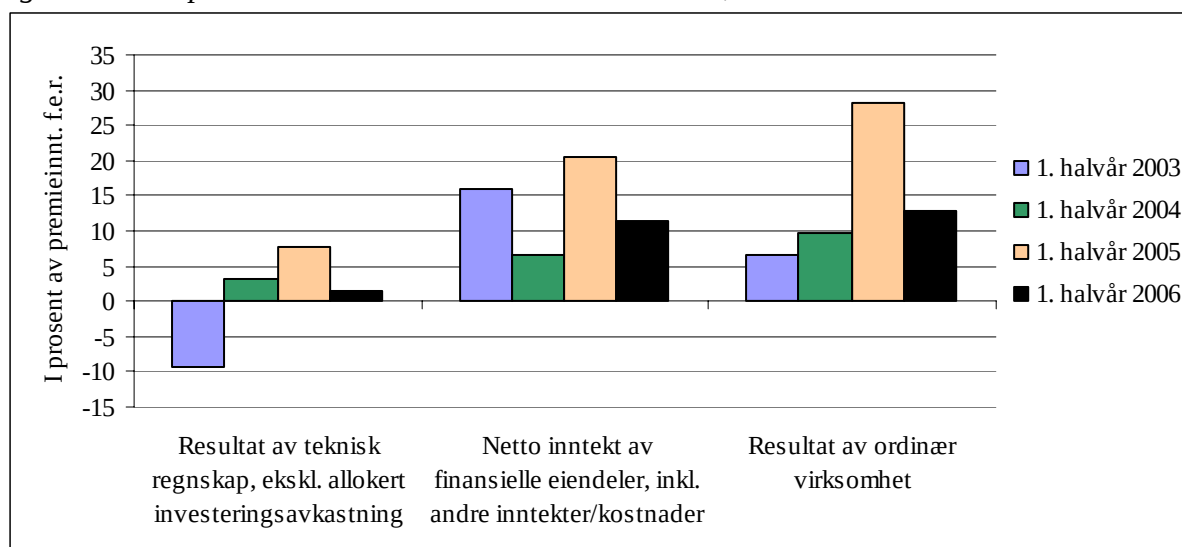
De fire største enhetene har en sterk posisjon i skadeforsikringsmarkedet: Gjensidige Forsikringsgruppen, If Skadeforsikring NUF, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring konsern. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil omhandle Gjensidige, Vesta og Sparebank 1 Skadeforsikring.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kr og prosent av premie f.e.r.)	1. halvår 2006	% av pr.	1. halvår 2005	% av pr.	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	11 483		11 315		1,5
Allokert investeringsavkastning (innt.)	817	7,1	611	5,4	33,8
Erstatningskostnader f.e.r.	8 503	74,1	7 705	68,1	10,4
Driftskostnader f.e.r.	2 522	22,0	2 317	20,5	8,9
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	292	2,5	432	3,8	-32,4
Resultat av teknisk regnskap	995	8,7	1 481	13,1	
Netto finansinntekter	1 275	11,1	2 329	20,6	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	817	7,1	611	5,4	
Andre inntekter/kostnader (netto)	22	0,2	-2	0,0	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	480	4,2	1 716	15,2	
Resultat av ord. virksomhet	1 475	12,8	3 197	28,3	
Egenkapitalavkastning i % (annualisert)	16,7		49,7		

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 11 483 mill. kroner i 1. halvår 2006. Dette er en økning på 1,5 prosent i forhold til 1. halvår 2005. Erstatningskostnadene hadde i samme periode en vekst på 10,4 prosent. De forsikringsrelaterte driftskostnadene hadde en vekst på 8,9 prosent. De tre konsernene hadde samlede netto finansinntekter på 1 275 mill. kroner i 1. halvår 2006, mot 2 329 mill. kroner i 1. halvår i fjor. Gjensidiges gevinst ved salget av aksjer i DnB NOR bidro med 1,3 mrd. kroner til finansinntektene i 1. halvår 2005. Samlet resultat av ordinær virksomhet ble 1 475 mill. kroner, mot 3 197 mill. kroner i 1. halvår 2005. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på 16,7 prosent (annualisert), mot 49,7 prosent (annualisert) i 1. halvår i fjor.

Figur 8.2 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

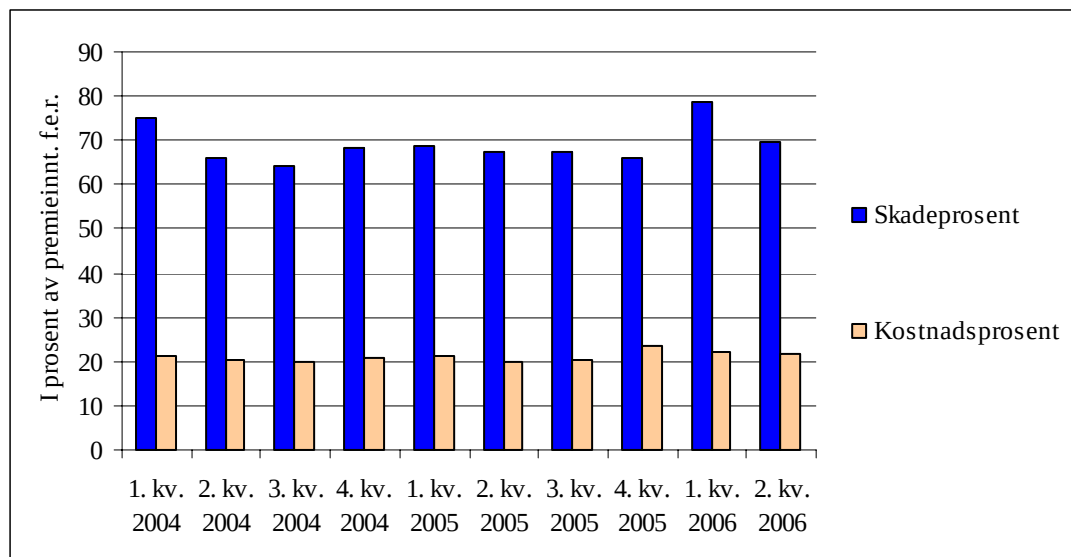
De tre konsernene hadde samlet sett relativt stabile premieinntekter i 1. halvår 2006 sammenlignet med samme periode i fjor. Forfalt bruttopremie falt med 1,1 prosent, men en markert nedgang i gjenforsikringsandelen førte likevel til en positiv vekst på 1,5 prosent i premieinntekter for egen regning. Det var en betydelig vekst i både erstatningskostnadene og driftskostnadene. Veksten i erstatningskostnadene reflekterer en negativ utvikling for motorvognskader og branner. Veksten skjer fra et historisk lavt nivå. Økningen i driftskostnadene skyldes økte lønnskostnader, kombinert med en reduksjon i mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring som følge av lavere gjenforsikringsandel.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprocent i 1. halvår				Driftskostnadsprocent i 1. halvår				Combined ratio i 1. halvår			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Tre skadekonsern	80,8	70,5	68,1	74,1	23,4	20,9	20,5	22,0	104,2	91,4	88,6	96,1

Skadeprocenten steg med 6,0 prosentpoeng fra 1. halvår 2005 til 74,1 i 1. halvår 2006, mens kostnadsprocenten steg med 1,5 prosentpoeng til 22,0. I 2. kvartal isolert sett var skadeprocenten 69,6 hvilket er 2,2 prosentpoeng høyere enn i tilsvarende periode i 2005. De to siste kvartalene har skadeprocenten vært høyere enn i tilsvarende kvartal i fjor. Det er grunn til å vente at konkurransen i markedet bidrar til at perioden med usedvanlig lavt skadenivå og meget gode resultater nå blir fulgt av en periode med mer normale resultater. Det er imidlertid nødvendig å avvente resultatene de neste kvartalene før en kan gjøre en sikker vurdering.

Figur 8.3 Kvartalsvis utvikling i skade- og kostnadsprosent

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 69,5 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2006. Dette er en økning på 8,2 prosent siden utgangen av 1. halvår 2005.

Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 14,1 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en økning fra 8,0 prosent ett år tidligere.

De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler utgjorde 43,3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2006. Beholdningen har falt med 8,9 prosentpoeng siden utgangen av 1. halvår i fjor. I samme tidsrom har beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økt med 2,3 prosentpoeng til 9,4 prosent av forvaltningskapitalen.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	30.06.2006	30.06.2005
Bygninger og faste eiendommer	5,6	6,2
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	14,1	8,0
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	43,3	52,2
Obligasjoner som holdes til forfall	9,4	7,1
Utlån	1,4	1,5
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	69 531	64 290

Utenlandsandelen for aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler var 85 prosent ved utgangen av 1. halvår 2006, omtrent på samme nivå som for ett år siden. Andelen utenlandske sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har falt fra 45 prosent til 26 prosent det siste året.

Tabell 8.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	30.06.2003	30.06.2004	30.06.2005	30.06.2006
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	75,8	83,9	86,1	84,9
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	22,4	12,4	45,1	26,3

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstilte minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 1. halvår 2006. Totale forsikringstekniske avsetninger var 44,2 mrd. kroner, en økning på 10,3 prosent siden utgangen av 1. halvår 2005. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) økt fra 106,9 til 109,5.

Alle konsernene tilfredsstilte kapitaldekningskravet ved utgangen av 1. halvår 2006. Den samlede ansvarlige kapital for de tre skadekonsernene utgjorde 14,8 mrd. kroner, mot 10,5 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2005. Økningen reflekterer de gode resultatene i 2005.